

Bærekraftig samarbeid

Havbruk på fiskens premisser

LES MER SIDE 12

Fisk som har det godt, blir mat av høy kvalitet

LES MER SIDE 30

Bort med skolebøkene – ut på havet

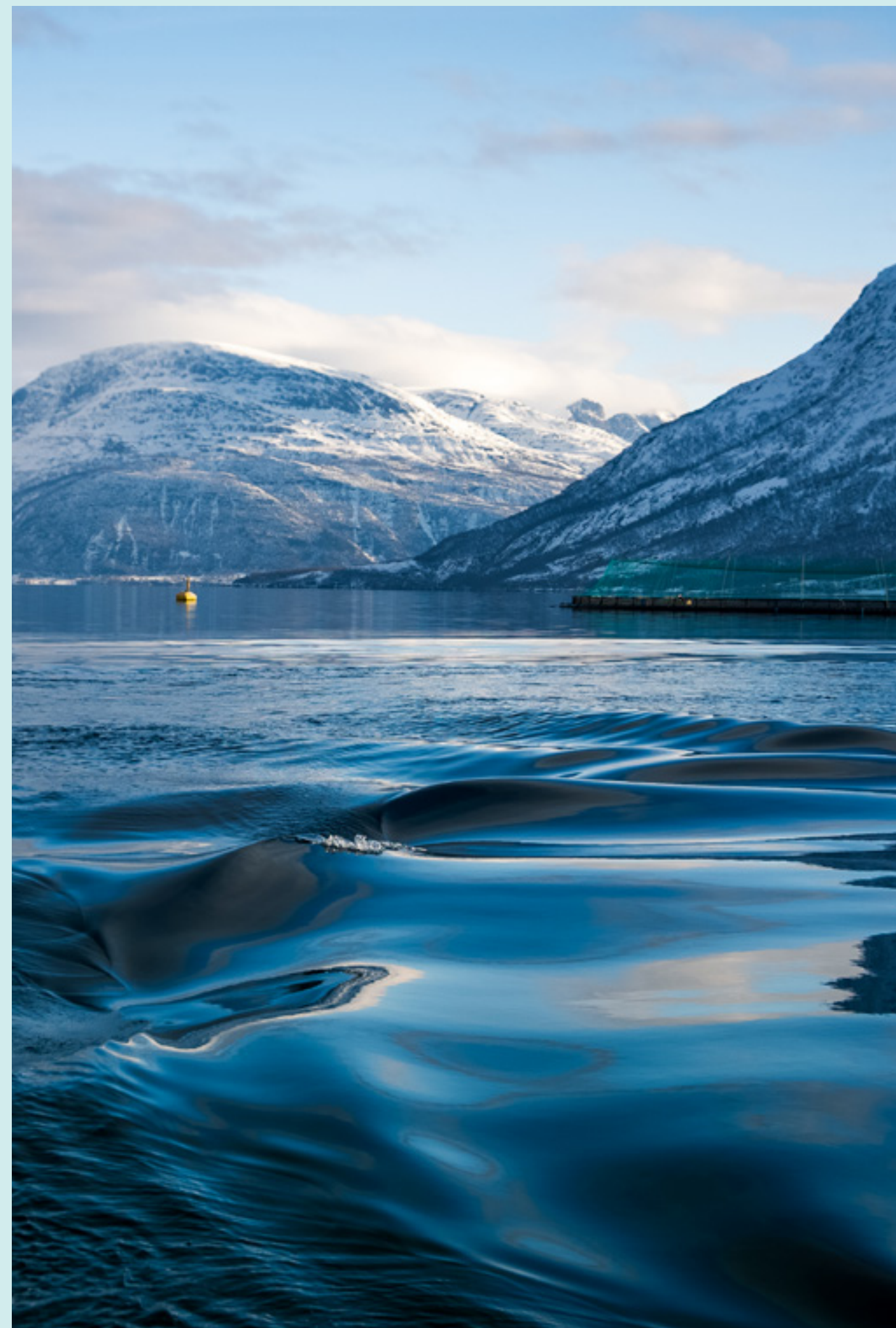
LES MER SIDE 52

Trollvika
Drift as

Hvem er vi?	Selskapsstruktur	7
	Laksens livssyklus	8
	Superlokal produksjon	10
	Selskapene	12
Treffsikkert bærekraftsamarbeid	Vesentlighetsanalyse	20
	FNs bærekraftsmål	22
Nøkkeltall	Glad laks	28
	Fiskevelferd	32
	Våre ansatte	34
	Helse, Miljø og Sikkerhet	38
	Økonomisk bærekraft	40
	Klima og miljø	42
	Sertifiseringer	46
Verdiskapning	Ringvirkninger	50
	Lokalsamfunnet	52
GRI-rapportering	GRI-2 Generelle opplysninger	58
	GRI-13 Akvakultur	64
	GRI-index	84

Publisher
Moloen Sustainability

Editor
Moloen Sustainability

Fotograf
Moloen Media

Design
Tank Design Tromsø

Hvem er vi?

Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk er to familieeide selskap som driver med oppdrett av laks i Sør-Troms.

I 2001 gikk vi sammen og startet en samdrift. Det innebærer at all fisk eies og produseres i fellesskap, og ved salg fordeles verdiene mellom selskapene. I 2013 etablerte vi sammen selskapet Trollvika Drift, som drifter produksjonen av laks i sjøfasen. Videre i rapporten refererer vi til samdriften som et samlebegrep for selskapene Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk og Trollvika Drift.

Mål

Gjennom vår samdrift sikrer vi en lokal forankret næringsaktivitet i Tjeldsund og lbestad.

Vårt mål er en effektiv og kvalitetsfokusert lokal produksjon av laks. Vi skaper trygge og attraktive arbeidsplasser i hele verdikjeden, og vi er stolte av aktiviteten det genererer til distriktssamfunnene rundt driften vår.

Organisering

Northern Lights Holding AS er morselskapet til Northern Lights Salmon AS, og eies av familien Balteskard. I tillegg er de medeier av blant annet Trollvika Drift AS, Fjordsmolt AS og Breivoll Marine Produkter AS.

Kurth Olsen & Sønner AS er morselskapet til Sørrollnesfisk AS, og eies av familien Olsen. I tillegg er de medeier av blant annet Trollvika Drift AS, Fjordsmolt AS og Breivoll Marine Produkter AS.

Produksjon

Vi drifter all produksjon på sjø gjennom selskapet vårt, Trollvika Drift. Hovedkontoret ligger i Balteskard i Grovfjord, men selve produksjonen foregår på ulike lokaliteter og landbaser i Astafjord-bassenget.

Fjordsmolt holder til i Hellenen i Grovfjord, og produserer frem all smolten i vår produksjon. I tillegg produserer de smolt til eksternt salg.

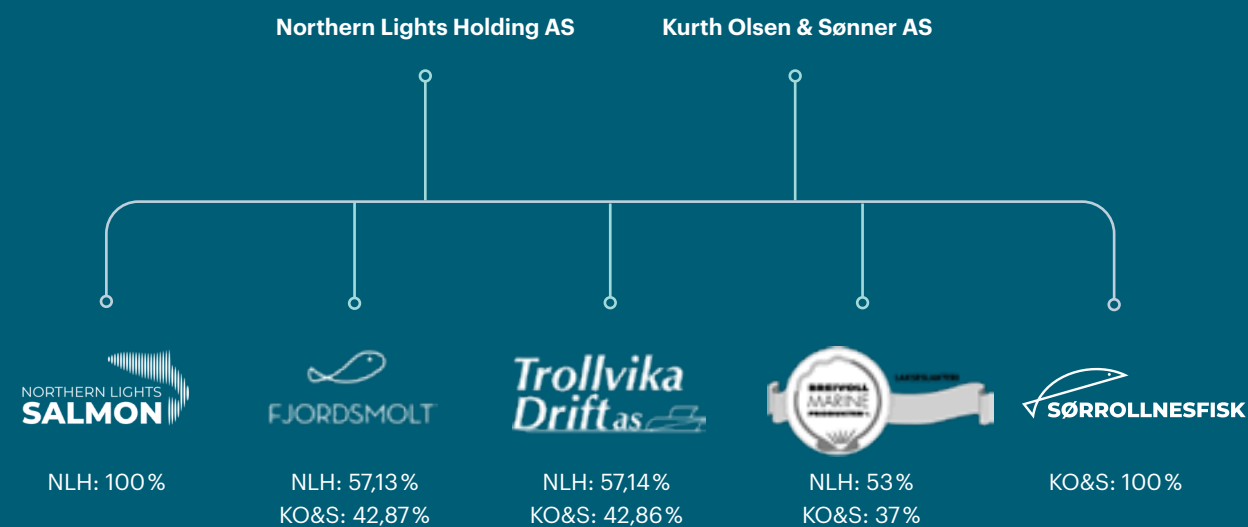
Breivoll Marine Produkter er vårt lakseslakteri, og holder til på Breivoll i lbestad kommune. Her slaktes, pakkes og sendes fisken med bil videre til kundene.

Disse selskapene utgjør hele vår produksjon fra rogn til ferdig vare klar for salg til verdens matfat. Det unike med vår produksjon er nærheten til hverandre. På denne måten sikrer vi bærekraftig lokal produksjon, med minst mulig påkjenning for fisken og miljøet gjennom hele prosessen. God fiskehelse og produkter av høyeste kvalitet er viktig for oss. I tillegg kan vi, ved behov, samle alle våre ansatte under samme tak, noe som gjør at vi lett kan utveksle kunnskap og erfaringer.

Våre dedikerte folk jobber tett sammen for å sikre høy kvalitet og bærekraftig produksjon i hele vår verdikjede.

Selskapsstruktur

Laksens livssyklus

1: Rognkorn

Vi får levert rognkorn fra eksterne leverandører til Fjordsmolt, hvor den legges til klekking.

2: Plommeseekyngel

Nyklekket rogn blir til plommeseekyngel. I dens første levetid får den all næring fra en sekk den har på magen.

3: Yngel

Når all næringen i plommesekken er brukt opp, flyttes den fra klekketaret til et større kar. Nå er fisken klar til å begynne å spise selv og tilvennes pellets. Denne tilvenningen kaller vi startfôringsperioden.

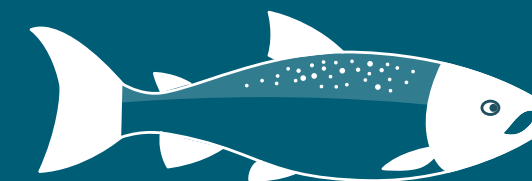
4: Parr

Laksen får etter hvert karakteristisk mønster og kalles da for parr. Dette er den siste fasen før laksen blir saltvannstilpasset smolt.

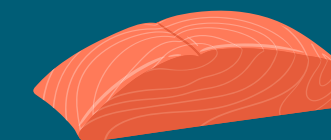
5: Smolt

Smolten regulerer saltbalansen i kroppen ved å skille ut salt over gjellene og gjennom nyrene, og går fra å være en brunfarget ferskvannsfisk til en sølvblank sjøvannsfisk. Dette er en prosess vi trigger gjennom lys- og temperaturstyring, som vi deretter kontrollerer ved å gjennomføre en sjøvannstest. Etter smoltifisering og oppnådd ønsket vekt, fraktes smolten med tankbil og brønnbåt til samdriftens sjølokalteter.

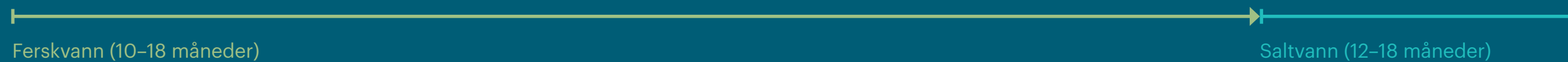
6: Voksen laks – Livet i sjøen

Laksen tilbringer størstedelen av livet i merder i sjøen, hvor den føres til en vekt på 3–9 kilo. Deretter fraktes den levende med brønnbåt fra våre sjølokalteter til ventemerdene ved slakteriet Breivoll Marine Produkter.

7: Sunn mat til verdens matbord

Etter laksen er slaktet hos Breivoll Marine Produkter og pakket i kasser med is, sendes den ut til matbord verden over. Laksen vår blir en næringsrik kilde til omega-3-fettsyrer, proteiner, vitaminer og mineraler, og et viktig bidrag til et sunt kosthold for mennesker over hele verden.

Ferskvann (10–18 måneder)

Saltvann (12–18 måneder)

Superlokal produksjon!

Vi leverer laks fra rogn til matfisk gjennom vår verdikjede

 SØRROLLNESFISK
Hovedkontor

● Sørrollnes

Trollvika Driftas

 Smolt mellom 80-170 gram.

NORTHERN LIGHTS **SALMON**
Hovedkontor

● Grov

 FJORDSMOLT

 Rogn levert av stamfisk

Matfisk mellom 3-9 kg sløyd vekt

Havbruk på fiskens premisser

Northern Lights Salmon

Northern Lights Salmon er lokalisert i Balteskard i Grovfjord. Selskapet ble etablert av Sigmund Balteskard i 1973 og er fortsatt eid og ledet av familien Balteskard. Sigmunds barnebarn, Marianne Bendiksen, leder bedriften.

Northern Lights Salmon

5 ansatte
Kvinner: 3
Menn: 2
Produksjonstillatelse: 4
Produksjon 2023: 7662,3 tonn

Marianne Bendiksen har vokst opp med havbruk, og ble tidlig med mor og far for å gjøre småjobber på anlegget i Grovfjord. I dag er hun daglig leder i både Northern Lights Salmon og Trollvika Drift.

«Det var aldri noe press om at jeg skulle ta over, og jeg hadde også annet fast arbeid andre steder før jeg reiste hjemover og tok ansvar i familiebedriften», forteller Marianne Bendiksen. Hun er utdannet fra UIT, med en bachelor i ledelse, innovasjon og marked.

«Vårt mål er å produsere laks av beste kvalitet på en etisk og bærekraftig forsvarlig måte. Utviklingen har gått ekstremt fort de siste tiårene. Det har blitt

en verdensledende næring som har skapt vekst, bolyst og arbeidsplasser i mange lokalsamfunn i distriktene. Men det er ikke til å legge skjul på at næringen også har utfordringer som må løses», sier Bendiksen.

Hun synes det er på sin plass at kundene krever en bærekraftig matproduksjon, som tar hensyn til miljø og natur, og prioriterer fiskevelferd. «Vi er bevisst på hvor og hvordan vi handler og investerer. Der vi kan, samarbeider vi med lokale og regionale leverandører. Våre veivalg preges av at vi er kvalitetsfokusert og ønsker en effektiv, bærekraftig drift som også sikrer levende lokalsamfunn», sier Marianne Bendiksen.

Sørrollnesfisk

Sørrollnesfisk har drevet med lakseoppdrett siden 1986, da Kurth og sønnene Kjell-Gunnar og Olav Olsen etablerte selskapet. De har sin hovedbase på Enkeltstein på Ibestad. Daglig leder Åse Marie Valen Olsen ble med i teamet til Sørrollnesfisk i 1993. Hun var da nyutdannet fiskeriøkonom med stor interesse for biologi.

«Mitt ansvarsområde har hele tiden vært fisken: å produsere best mulig og planlegge produksjonen godt. Det har vært spennende reise gjennom flere tiår med stor utvikling både innen teknologi og ikke minst føret vi benytter», sier Olsen.

Hun har også ansvar for alt salg av fisk fra samdriften. «Vi selger til norske eksportører. De er eksperter på markedene og vet hva sluttkundene ønsker. Det er viktig med gode kontakter og godt samarbeid», forteller hun.

Hun er opptatt av at næringen må være åpen og fortelle om det de holder på med. Myter om norsk havbruk kan være seiglivende og ødeleggende. «Vi driver en av de mest regulerte næringene i landet. Vi har et ansvar for å styrke vårt omdømme og presentere et sant bilde av vår virksomhet. Kunnskap vinner over myter i det lange løp», sier Åse Marie Valen Olsen.

Gjennom å bli medeiere og inngå samdrift, har de via produksjonsselskapene kontroll over hele livsløpet til laksen. «Ved å drive sammen får vi en effektiv produksjon med høy kvalitet. Da klarer vi å utnytte lokaliteter, utstyr og ressurser bedre», sier Olsen.

Hun understreker at god fiskehelse er prioritert nummer en. «Havbruk er en biologisk produksjon. Vi må påvirke de faktorer vi kan påvirke, og tilstrebe å oppnå best mulig tilvekst med høy overlevelse. Andre forhold er det naturen som bestemmer, og der må vi tilpasse oss så godt vi kan», sier Åse Marie Valen Olsen.

Sørrollnesfisk

4 ansatte
Kvinner: 1
Menn: 3
Produksjonstillatelse: 3
Produksjon 2023: 5746,7 tonn

Fjordsmolt
 11 ansatte
 Kvinner: 3
 Menn: 8
 Antall smolt levert 2023:
 2 719 910 stk.

Fjordsmolt

Fjordsmolt har produsert røye og laksesmolt siden 1973. I 1996 ble anlegget kjøpt opp av Morten Berg, som videreutviklet anlegget og blant annet bygget Nord-Norges første RAS-anlegg (Recirculating Aquaculture Systems) i 2007. Bygningsarbeidet resulterte i en utvidet produksjon med en tillatelse til å produsere 4 mill. stk laksesmolt, som gjelder til dags dato. I 2023 solgte Berg anlegget til Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk, og gikk dermed av som daglig leder. Lise Berg Medby som har jobbet i Fjordsmolt i 5 år, gikk fra stillingen som kvalitetsleder til daglig leder.

«Å jobbe i Fjordsmolt har alltid vært faglig utfordrende, noe som gjør jobben som daglig leder utrolig spennende. Derfor var det kjempeartig å få tilbud om å ta over stillingen til Morten», forteller Medby.

Hos Fjordsmolt mottar vi ferdig befruktet rogn, som vi følger opp gjennom de ulike stadiene fram til den er klar for sjøen. Hos oss vokser ung laks opp i ferskvann på land i 10-18 måneder. Vi gjennomfører daglige oppgaver som røkting, teknisk vedlikehold, hygiene, renhold, og fôring. Periodevis har vi sortering og flytting av fisk ettersom den vokser, nedvask av avdelinger, vaksinerer, sjøvannstest og utsett av sjødyktig laks. Før utsett vaksinerer vi smolten mot ulike fiskesykdommer, for å redusere risikoen for smitte. For at laksen skal kunne leve i saltvann går den igjennom en fysiologisk og morfologisk endring, kalt smoltifisering.

Produksjonen her er sårbar og krever presisjon i alle ledd. Gjennom hele laksens liv på anlegget vårt er det fullt fokus på fiskevelferd, hygiene og fôringsregime. Dette hadde ikke vært mulig uten folkene som jobber her hos oss. Deres kunnskap, erfaring, engasjement og stå-på-vilje er det som driver Fjordsmolt framover.

Alltid noe som kan gjøres bedre

«Hovedjobben er å sørge for at fisken har det best mulig», sier biologiansvarlig Robin Solsem i Fjordsmolt. For at fisken skal ha det bra må den ha optimal vannkvalitet, godt med oksygen, riktig fôrtype, og vaksineres mot relevante sykdommer.

«Det er vi som jobber her som må sørge for de beste rammebetingelsene for fisken. Vi har et viktig ansvar, og en jobb der vi er kontinuerlig opptatt av hva som er best for fisken», understreker Solsem.

Han har en bachelor i akvakultur, og har vært innom både offentlig forvaltning og skoleverket. Nå har han vært i Fjordsmolt i fem år. Solsem mener at innen havbruk er det aldri mulig å sette to streker under svaret, det er alltid noe som kan gjøres bedre.

Et av målene er at fisken skal bli robust. Da trenger den blant annet riktig mat. «Vi vil at fisken skal bruke føret til å vokse. En fisk trenger kanskje 10 fôrpellets om dagen for å spise seg mett. Hvis vi da gir den en mindre størrelse fôrpellets, trenger

den kanskje 20 enheter, og da vil den bruke mer energi på å spise. Om den bruker all energien på å spise, vil den ikke ha nok energi til å trene opp kondisjonsfaktoren. Derfor er det viktig å sørge for optimalt fôringsregime, slik at den kun bruker energien der den trengs for å bli en robust smolt», forteller Solsem.

Fjordsmolt har fisken i fokus, og ser kontinuerlig på muligheter for å gjøre produksjonen og fiskevelferden enda bedre enn den er i dag. Fisken kommer alltid i første rekke. «Enhver fisk som dør hos oss, er et stort tap for oppdretterne på land og på sjø. Derfor må vi hver eneste dag sikre best mulige livsvilkår for fisken vår», sier Robin Solsem.

Trollvika Drift

Trollvika Drift drifter sjødelen av produksjonen på vegne av Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk, som eier produksjonstillatelsene. Flesteparten av samdriftens personell er ansatt her.

Trollvika Drift
56 ansatte
Kvinner: 17
Menn: 39

Vi jobber ut fra våre to landbaser i Balteskard og på Enkelstein, og drifter til sammen fire sjølokaliteter.

Vi legger ned mye ressurser for at laksen vår skal ha et godt liv. Vi er stolte over å kunne selge laks med høy kvalitet til mange land.

Kvalitet skapes gjennom en rekke ulike arbeidsoppgaver som for eksempel daglig tilsyn på fisk og utstyr, føring og laserkjøring. Vi gjennomfører vedlikehold av anlegg, båter og fôrflåter for å sikre at de holder sertifisert standard, samt at lover og forskrifter følges. I tillegg gjør vi arbeidsoperasjoner som utsett og levering av fisk, opptak av nøter og klargjøring av anlegg. I støtteapparatet rundt produksjonen ligger strategier, fôrlogistikk, kvalitetssystemer og administrativt arbeid som dokumentering, rapportering og personalhåndtering.

Vår suksessoppskrift er dyktige og dedikerte folk, kombinert med gode veivalg, nærhet til produksjonen i alle ledd, og ikke minst, gode naturressurser. Dette er avgjørende elementer for både dagens og fremtidens drift hos oss. Våre 56 medarbeidere står på for at vår laks skal ha det godt. Ved å følge strenge retningslinjer og beste praksis gjennom hele vår produksjon, sikrer vi at laksen vår er trygg å spise, holder høy kvalitet og oppfylder kundenes krav til både smak og næringsverdi.

Daglig drift og langsiktige mål

Blant våre engasjerte medarbeidere i Trollvika Drift, som tar vare på vår laks, har vi produksjonssjef Aleksander Balteskard.

Han har familiær tilknytning til selskapet, og begynte i sommerjobb i 2010, og kom tilbake på fulltid i 2017. Han startet da ute på havet, med blant annet lusetelling og rapportering. Etter hvert som produksjonen utviklet seg, ble det behov for mer administrativt arbeid. I dag trives Aleksander med å ta hånd om den daglige driften i en næring i rask utvikling.

«Dag til dag-driften er viktig, men ledelsen må også finne tid til å tenke på langsiktig strategi. Vi kan alltid bli bedre», sier Balteskard og fortsetter.

Hans ansvar er å legge til rette for den daglige driften, med vaktplaner, bemanning og rekruttering. Han har også kontakt med eksterne aktører, i tillegg til å ta hånd om alle de mange, daglige utfordringene som jevnlig dukker opp.

«Det skjer hele tiden en utvikling. Det krever en kombinasjon av en god innsats hver eneste dag og langsiktige tiltak, for å lykkes med mindre avlusing, redusert sårutvikling og høyere overlevelse», sier Balteskard.

«Vi har regelmessige møter i vårt biologiske team hvor vi går igjennom aktuelle temaer rundt fiskehelse, -velferd og biosikkerhet. Vi arbeider kunnskapsbasert, med blant annet miljøundersøkelser og fiskehelse rapporter for å gjøre gode produksjonsvalg», sier produksjonssjefen Aleksander.

Han merker tydelig at forventningene til matproduksenter er skjerpet.

«Markedet har høye forventninger til oss. Vi har tatt gode steg for å imøtekomme dette, men som ved all biologisk produksjon vil det alltid være noe som kan forbedres», avslutter den engasjerte produksjonssjefen.

Breivoll Marine Produkter

På Breivoll Marine Produkter tar vi imot laks som fraktes levende med brønnbåt fra lokalitetene. Fisken leveres til vårt ventemerdanlegg som er plassert i havet like nedenfor fabrikken. Ventemerdanlegget vårt er nytt og moderne, og har en kapasitet på inntil 700 tonn fisk. De som jobber på ventemerden vår står på i all slags vær, sommer og vinter, både for å ta imot laks inn i anlegget, og for å få linet opp nøtene slik at fisken kan pumpes inn i fabrikken.

Breivoll Marine Produkter

52 ansatte

Kvinner: 12

Menn: 40

Prosessert fisk: 10 552 tonn sløyd vekt

Når laksen er kommet inn i fabrikken blir den bedøvet, bløgget, sløyd og rengjort. Deretter kjøles den ned til riktig temperatur, før den sorteres. Laks klassifiseres i tre ulike kvaliteter; superior, ordinær og produksjonsfisk. Den sorteres i tillegg etter størrelse. Fisken pakkes i kasser som tilsettes is og løftes på paller av en robot. Den oppbevares på kjølerom fram til den lastes på trailer og kjøres ut i den store verden.

Rundt 30 ansatte er involvert i den effektive produksjonen, som følger strenge krav til hygiene og kvalitet for å sikre riktig håndtering. Det tar ikke mer enn ca. 1 time fra laksen kommer inn på slakteriet før den er pakket med is i kasse og klar for transport.

På slakteriet vårt har vi også ansatte som er viktig for driften, men som ikke deltar i selve produksjonen. Vi har ulike administrative stillinger blant annet innenfor økonomi og logistikk, og vi har teknisk/ mekanisk personell som er ansvarlig for vedlikehold og reparasjoner av alt av maskiner og utstyr som vi har på fabrikken.

Sammen er vi et godt team der alle gjør en kjempejobb for at vi skal levere et produkt av fineste kvalitet.

Slaktes med respekt

God fiskevelferd har høy prioritet i alle ledd. Laksen skal behandles mest mulig skånsomt og avlives forsvarlig.

«Laksen er levende, og skal bli mat, så den må slaktes med respekt», sier Jan Bjørnar Johnsen. Han har jobbet som mekaniker på slakteriet i 26 år. Slakteriet er avhengig av dyktige folk og Jan Bjørnar er en av nøkkelpersonene.

Jan Bjørnar har sett en rivende utvikling gjennom tiden sin på fabrikken. «Nå bruker vi blant annet roboter til oppgaver, og alt er blitt mye mer automatisert. På en vanlig dag slakter vi ca. 70 tonn laks», forteller han.

I slakteprosessen er hygiene og mattrygghet svært viktig, og er avgjørende for å kunne oppnå høy kvalitet på fisken. Sluttproduktet skal tilfredsstillere selv de mest kresne ganer.

«På en fabrikk som har så mye maskiner og utstyr er det alltid noe å gjøre. Driften er avhengig av at alt utstyr fungerer, og i perioder kan det være ganske hektisk, men det er en spennende jobb og ingen dag er lik» avslutter Jan Bjørnar Johnsen.

Treffsikkert bærekraftsarbeid

Vår vesentlighetsanalyse

I 2024 gjennomførte vi vår første vesentlighetsanalyse. Analysen er et verktøy for å kartlegge hvilke temaer som er viktig for oss og våre interessenter. Resultatet ga et godt grunnlag for å starte et treffsikkert bærekraftsarbeid.

Formålet med analysen var å kartlegge de områdene vi velger å prioritere i vårt bærekraftsarbeid.

Eksterne innspill

Ved bruk av spørreskjema fikk vi innspill fra en stor bredde av interessenter.

Skjemaene ble sendt ut til relevante grupper, og ble også lagt ut på våre sosiale medier. Totalt bidro 95 interessenter med sine innspill. Vi fikk svar fra ansatte, kunder, leverandører, lokalsamfunnet og investorer.

Intern prosess

Vi gjennomførte også interne workshops for å få en helhetlig forståelse av de viktigste problemstillingene for oss. Vi så på hvordan vi kan påvirke disse og hvordan den finansielle risikoen ser ut for vår bedrift.

Vår interne prosess har gitt oss et større eierskap til vårt bærekraftsarbeid.

Gjennom arbeidet har vi identifisert de områdene hvor vi har størst mulighet for å utgjøre en forskjell. I tillegg har vi sett på hvilke faktorer som har størst innvirkning på våre økonomiske, miljømessige og sosiale prestasjoner.

Viktigst for våre interessenter, men lavere vesentlighet for våre selskaper.

- Godt psykososialt og fysisk arbeidsmiljø
- Bli sett og hørt
- Minimere påvirkning på marine økosystemet
- Håndtering av avfall
- Kontrollert kjemikaliebruk
- Bidra til lys i husan
- Avfallshåndtering

Mindre viktig for våre interessenter og lavere vesentlighet for våre selskaper.

- Fiskehelsetjenester
- Faglig utvikling og personlig vekst
- Forutsigbarhet
- Likestilling og mangfold
- Bunnundersøkelser
- Tilrettelegging for barn og unge
- Handle lokalt
- Sponsorater og frivillighet
- Investering i infrastruktur
- Redusere energiforbruk/klimagassutslipp
- Bruk av bærekraftig råvarer i fiskefôr
- Vannbehandling
- Gjenbruk og reparasjon
- Kortreist og lokal mat
- Bevisst valg av leverandører og kunder
- Lokal produksjon fra rogn til slakt
- Kultur og etikk

- Glad laks
- Rent hav
- Levende lokalsamfunn
- Våre ansatte
- Klima og miljø
- Økonomisk bærekraft

Viktigst for våre interessenter og høy vesentlighet for våre selskaper.

- Høy overlevelsesrate
- Kontrollerte lusnivåer
- Mattrygghet og matsikkerhet
- Ansattes rutiner og holdninger
- Gode miljøforhold
- Konkurransedyktig lønn og gode arbeidsvilkår
- Kontinuerlig arbeid med helse, miljø og sikkerhet
- God opplæring og oppfølging
- Minimere smittespredning
- Unngå rømming
- Kontroll på utslipp
- Ringvirkninger og verdiskapning
- Åpenhet og tilstedeværelse
- Lokalt eierskap
- Trygge og helårige arbeidsplasser
- Effektiv og lønnsom drift
- Forutsigbare rammebetingelser
- Omdømmet vårt
- Etterlevelse av lover og regler
- Helårlig drift
- Innovasjon, investering og utvikling

Mindre viktig for våre interessenter, men høy vesentlighet for våre selskaper.

- Håndteringsfri laks i sjøfasen
- Rett ernæring
- Lav förfaktor
- Håndtering av slam og ensilasje
- Kontrollert utføring
- Samarbeid med næringen
- Politisk innflytelse
- Økt bruk av kunstig intelligens

Dobbel vesentlighetsanalyse

I år gjennomførte vi en dobbel vesentlighetsanalyse. Dette innebar en todelt vurdering:

- Selskapets påvirkning på ytre forhold, dvs. hvordan vår virksomhet påvirker miljøet, samfunnet og økonomiske forhold,
- Ytre forholds påvirkning på selskapet, dvs. hvordan eksterne faktorer som klimaendringer, regulatoriske krav og markedstrender kan påvirke vår økonomiske risiko og muligheter.

Oppstarten av vårt bærekraftsarbeid er derfor gjort i henhold til EUs bærekraftsrapporteringsdirektiv (CSRD), som presiserer at dobbel vesentlighetsanalyse skal være et fundament for bærekraftsrapporteringen.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Den består av 17 mål og 169 delmål som skal vise vei for land, næringsliv og sivilsamfunn mot en mer bærekraftig fremtid.

Som en del av vårt bærekraftsarbeid har vi gjennomført en intern gjennomgang av bærekraftsmålene. Vi har plukket ut mål hvor vi mener vi kan utgjøre en forskjell, der vi kan forsterke vår positive og redusere vår negative påvirkning på samfunn, mennesker og miljø. Våre prioriterte mål anser vi som særlig relevante for oss.

Utrydde sult

Vi brenner for å produsere sunn og trygg mat. Fet fisk, som laks, er en viktig del av et balansert kosthold. I 2023 produserte vi over 59 millioner måltider med laks, som er med på å sikre næringsrik mat til en stadig voksende befolkning globalt.

Fremover ønsker vi å optimalisere vår produksjon av mat, samtidig som vi skal arbeide bevisst og målrettet for å redusere vårt eget klimaavtrykk. Selv om lakseproduksjon er en veldig effektiv matproduksjon, så har vi mål om at enda mer av laksen vår skal utnyttes. Ved å øke overlevelseshraten av laks enda mer, vil vi kunne levere flere proteinrike måltider. Målet vårt er hele tiden å produsere fisk av høyeste kvalitet og overlevelse i hele produksjonsprosessen.

Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Våre ansatte er vår viktigste ressurs. Derfor prioriterer vi at alle er trygge og trives på arbeidsplassen. Vi har forutsigbare arbeidsvilkår med gode betingelser. Vi etterstreber å skape et godt og mangfoldig arbeidsmiljø, med rom for alle.

Vi tar bevisste valg og handler derfor lokalt der vi kan. 49,5% av våre leverandører er i Nord-Norge. Dette er med på å øke sysselsettingen i hele vår region, og sikrer arbeidsplasser også utenfor våre egne bedrifter.

I tillegg til et ønske om lokal forankring, stiller vi kontraktsfestede krav til våre leverandører, som inkluderer gode og lønns- og arbeidsforhold, og rutiner for HMS. Samdriftens virksomheter omfattes av åpenhetsloven, som skal fremme virksomhetens respekt for grunnleggende rettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi har publisert *Redegjørelse for aktsomhetsvurderinger* på våre sosiale medier, og har utviklet *Etiske retningslinjer for ansatte* og *Etiske retningslinjer for leverandører*.

Bærekraftige byer og lokalsamfunn

Våre bedrifter arbeider med et kombinert bedrifts- og samfunnsøkonomisk perspektiv. Ansvaret som følger med å være hjørnesteinsbedrifter i små lokalsamfunn innebærer at vi tar vare på folk og miljø, og tar et utvidet ansvar for at bygdene skal være levedyktige.

Gjensidig avhengighet mellom samfunn og bedrift blir tydeligere på små plasser. For eksempel vil eventuelle sponsormidler utgjøre en stor forskjell for et lite lokallag som ikke nødvendigvis har så mye støtte ellers. Samtidig er skole, eldreheim, lokalbutikk og lignende livsviktig for å skape bolyst, og et samfunn som går an å operere i. Vår lokale verdikjede med en rekke arbeidsplasser i Tjeldsund og Ibestad, bidrar til å holde liv i bygdene.

Gjennom våre sponsorater investerer vi i bo- og blilyst i våre lokalsamfunn, der barn og unge, idrett, foreninger og lokale engasjementer prioriteres. Fremover vil vi fortsatt tenke kortreist og lokalt i vår drift.

Ansvarlig forbruk og produksjon

Ansvarlig forbruk og produksjon handler om å få gjort mer med mindre ressurser. Vi skal gjøre vår del for å ta vare på miljøet, og jobber daglig med å redusere vår klimapåvirkning. Et av målene er å redusere utslipp.

Det som vi i dag ser på som avfall kan bli en fremtidig ressurs, som kan gi ny verdiskaping og arbeidsplasser. En kretsløpsøkonomisk tankegang er avgjørende for å oppnå ansvarlig forbruk og produksjon av vår laks. I stedet for en lineær modell, hvor ressurser hentes ut og ikke resirkuleres, fokuserer vi, med vår kretsløpstankegang, på å lukke kretsløpet ved å gjenbruke, resirkulere og redusere avfallet vårt alle steder hvor vi kan. Dette sikrer at ressursene utnyttes best mulig.

I vår næring er det særlig interessant å se på mulighetene for å utnytte restråstoffene av laksen bedre. Vi utnytter allerede restråstoffene så godt vi klarer, men vi ser stort potensiale for enda bedre utnyttelse i fremtiden. Områder som vi ønsker å jobbe videre med er for eksempel utnyttelse av ensilasje til produksjon av fôr.

Det er viktig for oss å integrere denne tankegangen gjennom hele produksjonskjeden vår og til alle ansatte. Vi mener at dette vil bidra til en enda mer bærekraftig matproduksjon som tar hensyn til både miljø og samfunnsansvar.

Livet i havet

Vi er avhengig av samspillet med havet for å kunne utøve vår matproduksjon. Det er derfor i vår største interesse å jobbe for minst mulig negativ påvirkning på havmiljøet og naturen rundt oss.

Fôrfaktor er en betegnelse på hvor stor mengde fôr som kreves for å produsere et kilo laks. Produksjonsmålet vårt er å ligge under 1,05 i biologisk rund fôrfaktor. Dette målet har vi klart å innfri i flere produksjonsykluser. Fôr er en begrenset ressurs, og den største kostnaden vår. Vi etterstreber optimal fôring, slik at alt fôret spises av laksen, og minimalt går til spille. Vi fôrer etter appetitt og bruker kameraer til å kontrollere all fôring. God fôrfaktor reduserer avfall av fôr til villfisk og havbunn, og er med på å minimere avtrykkene vi setter.

Vi gjennomfører ulike metoder for å overvåke og beskytte miljøet under og rundt lokalitetene våre. Bunnmiljøet under merdene kontrolleres av eksterne marinbiologer ved å gjennomføre regelmessige miljøprøver i henhold til regelverket. Dette gjøres både når vi er i full drift på lokaliteten, og når den er brakklagt. I tillegg gjennomfører vi daglige oksygen- og temperaturmålinger og ukentlige algeprøver i høysesong. På alle våre båter har vi oppsamlingsystemer, for å sikre at avfall som taurester og strips håndteres riktig og ikke havner i havet. I tillegg rydder vi strandsonene rundt våre lokaliteter og landbaser, for å bidra til en ren kyst for alle.

Vi har også et godt samarbeid med kommune, fiskere og andre interessenter. Gjennom våre samarbeid har vi gode sparringspartnere, og folk rundt oss som bryr seg, og som tar kontakt med oss om de oppdager noe utenom det vanlige.

Det er viktig for oss å ha en bærekraftig produksjon som tar vare på havmiljøet, da dette er helt grunnleggende faktorer for at vi skal kunne drifte.

Nøkkeltall

A close-up photograph of a blue fish, likely a salmon, showing its scales and fins. The fish is positioned diagonally across the frame, with its head towards the top right and its tail towards the bottom left. The scales are a vibrant blue color, and the fins are visible in the background. The lighting is soft, highlighting the texture of the scales.

Glad laks

For noen år siden bestemte samdriften seg for å endre strategi angående fiskehelse, da lakselus og håndtering førte til for høy dødelighet i henhold til interne mål.

«Nå driver vi mer håndteringsfritt. Det vil si at laksen får svømme med mindre forstyrrelser i merdene», forteller biologisk controller Harald Martin Valen Olsen.

Fisken overvåkes også bedre enn tidligere med ny kamerateknologi. Med den kan f.eks lus, sår, hjertesykdommer og eventuelle andre utfordringer oppdages på et tidligere stadium enn før, og tiltak kan dermed iverksettes raskere.

«Vi må sikre at vi har et godt grunnlag for å ta de beste avgjørelsene», utdyper Olsen.

Hans erfaring er at sterkere fisk er mer robust mot sykdommer og presterer bedre. Svekket fisk er mer sårbar for smitte utenfra.

«Vi bruker fôr som har større innslag av omega 3-fettsyrer enn i standardfôr. Det er mer kostbart, men fisken blir sterkere og flere overlever», sier Harald Martin.

Trollvika Drift har skiftet ut 130-meters merder med merder som er 160 meter omkrets. Ifølge

lovkravet kan de ha over 900 tonn fisk i en merd, men Trollvika Drift etterstreber å holde seg godt under dette nivået gjennom størstedelen av produksjonen.

«Tettheten av fisk påvirker også fiskehelse. Vi ønsker en lavere tetthet enn det loven åpner for. Nå har fisken bedre plass, og faren for å pådra seg sår er derfor mindre», sier Olsen.

Vintersår forårsakes av en naturlig sårbakterie i sjøvann. All fisk satt ut fra og med oktober 2023 er vaksinert med en oppgradert vaksine mot vintersår. Harald Martin forventer at det vil føre til bedre skinnhelse.

«Ingenting er statisk innen havbruk. Vi drifter i skiftende vær og vind med biologi i konstant endring. Derfor kan det oppstå uventede situasjoner. Vi må alltid være årvåkne og ha god oversikt, slik at vi kan planlegge og være i stand til å ta fornuftige beslutninger. Det er dette som gjør det så artig å jobbe i næringen», sier biologisk controller Harald Martin Valen Olsen.

Fiskevelferd

For å drive etisk og bærekraftig forsvarlig produksjon av laks, så er god fiskevelferd essensielt. Ved å gi laksen riktig ernæring, rent vann og mulighet til å svømme fritt uten unødvendig håndtering, tilrettelegger vi for gode forutsetninger for et godt liv. Vi er overbevist om at fisk som har det godt, blir mat av høy kvalitet. Teknologi kombinert med dyktige folk er viktig for å lykkes. Vi tror på forebyggende lusetiltak, og nøye overvåking av fiskens adferd og omgivelser.

Tett og godt samarbeid gir større mulighet for å lykkes. Sammen med de andre havbrukselskapene i vårt område, gjennomfører vi jevnlig møter. Her utveksler vi erfaringer, og diskuterer relevante tema som for eksempel biosikkerhet, brakklegging og status for miljø, helse og lus. Møtene bidrar til økt kunnskap, felles forståelse og bedre grunnlag for gode beslutninger for enkeltelskaper, miljøet og lokalsamfunnet.

Samdriften

I 2023 var dødeligheten på 4,7% i sjøfasen av produksjonen.

Vårt mål for hver generasjon som settes ut i sjø, er dødelighet under 5%. For generasjon 22G (Trollvika/Ystevika) fra mai 2022 til februar 2023, var dødeligheten 7,2%. Vi har gjort en rekke tiltak de siste årene som har bidratt til å redusere dødeligheten. Det inkluderer mindre flytting av fisk, teknologiske løsninger og færre arbeidsoperasjoner.

Dødelighet	2020-gen	2021-gen	2022-gen
Per generasjon fra utsett til slakt	10,10%	12,40%	7,20%
Dødelighet	2021	2022	2023
Per år	10,30%	8,50%	4,70%

Fjordsmolt

I 2023 var dødeligheten på 14,3% i smoltproduksjonsfasen. Det finnes ikke nøyaktige tall for dødelighet på nasjonalt nivå for sammenligning.

Vi jobber aktivt med å redusere dødeligheten gjennom ulike tiltak som inkluderer bedre vaskerutiner, dypp-vaksinering, ekstraordinær nedvask og ozonering av avdelingene før ny fisk settes inn.

Overgangen fra smoltanlegg til sjø er den mest kritiske fasen i produksjonen. Vi har produsert frem fisken i ca. et år, med mål om å gjøre den så robust som mulig, slik at den blir klar for flytteprosessen og et liv i sjøen. Under flytting er det viktig å minimere stress for fisken. Skånsom håndtering av fisken gir de beste forutsetningene for en god vei fra anlegg til sjø. Under flytting øker vi bemanningen i alle ledd og lager felles arbeidsplaner sammen med samdriften, slik at vi får et helhetlig fokus på fisken gjennom hele prosessen. Vi avholder felles ledermøter, og har nøkkelpersonell som jobber på tvers av hele produksjonen, for å følge fisken fra rogn til matfisk. Kontinuerlig dialog og kommunikasjon i alle ledd er essensielt for å overvåke fiskevelferden.

I 2023 var dødeligheten på 4,7% i sjøfasen av produksjonen.

Dødelighet

Uønsket dødelighet, heretter referert til som dødelighet, er tap av fisk som oppstår under produksjonsprosessen. Årsakene til dødelighet i anlegg med oppdrettsfisk kan være mange og sammensatte. Blant disse er miljømessige forhold, naturlige biologiske variasjoner, smittsomme sykdommer, samt håndtering og andre driftsrelaterte faktorer. Med naturlige biologiske variasjoner menes individets genetiske egenskaper som kan påvirke deres overlevelse og tilpasningsevne. Fordi vi arbeider med levende organismer, vil dødelighet alltid være en del av produksjonen, selv med gode rutiner og avansert teknologi.

Dødelighet i sjøfasen for PO 10 i 2023: 13,9%*
Nasjonal dødelighet i sjøfasen i 2023: 16,7%*

*Tall hentet fra fiskehelsesrapporten 2023 (fiskeridirektoratet).

Vaksinering

Et grunnleggende tiltak for å holde fisken frisk er vaksinering. Vaksinering er et smitteforebyggende tiltak som gjør at vi ikke bruker antibiotika i vår produksjon, og sikrer at produksjonen av matfisk er helsemessig forsvarlig. På 1980-tallet var antibiotikabruken i norsk oppdrett på sitt høyeste for å bekjempe sykdommer hos laks. Men med innføringen av vaksinering på 1990-tallet, ble bruken av antibiotika redusert med over 99%, noe som har hatt stor betydning for både fiskehelse og miljø. I starten ble vaksineringen gjort manuelt, hvor hver fisk fikk en liten dose vaccine injisert for hånd. Nå har mange settefiskanlegg begynt å bruke halv- og helautomatiske maskiner som effektiviserer prosessen og reduserer stresset for fisken.

100% av fisken vår er vaksinert

Høsten 2023 startet vi med semiautomatisk vaksinering, hvor fisken vaksineres av en maskin i stedet for mennesker. Dette effektiviserer vaksinasjonsprosessen, som reduserer belastningen for fisken. Vi har allerede sett en redusert dødelighet i forbindelse med denne prosessen. Vaksinasjonsmaskinen sorterer også fisken etter størrelse. Det bidrar til jevnere fiskestørrelse i karene, som resulterer i enda bedre karmiljø fram til utsett.

Vi har hatt utfordringer med vintersår. I 2023 tok vi derfor i bruk en ny vaccine mot vintersår, for å forsøke å få kontroll på vintersår-problematikken som har blitt et økende problem i vår region. All fisk som vi satt ut fra sent i 2023 er vaksinert med denne. I løpet av første halvdel av 2025 vil vi se resultatene av dette.

Lakselus

Vi vil at fisken skal få vokse opp mest mulig i ro – med minst mulig håndtering.

Et av tiltakene vi har gjort for å bedre fiskevelferd, er å investere i luselaser. Det er et system som fjerner lakselus med laser, uten å skade fisken. Luselaserne er med på å gi god lusekontroll samtidig som fiskevelferden ivaretas. For å få full effekt av laserne kreves kontinuerlig overvåking, styring og vedlikehold.

Vi har sett at våre forebyggende lusetiltak har hatt god effekt. I tillegg til luselaser, har vi aktiv bruk av luseskjørt, samt et merdkonsept mot lakselus. Merdkonseptet innebærer ekstra lange luseskjørt, og vannpumper som frakter opp oksygenrikt vann fra dybden under merdene. Visjonen vår er at **vi skal ha full kontroll på lusa** ved hjelp av forebyggende tiltak.

Med bruk av smarte kameraer i merdene har vi nå kontinuerlig overvåking av lusestatus, og bedre kontroll på lusetallene fra dag til dag. Det har vært et nyttig verktøy for å få oversikt og et godt beslutningsgrunnlag mye tidligere enn før.

Målet vårt er å alltid holde oss under lusegrensen. I 2023 hadde vi én rapportering på lokaliteten Ystevika over grensen.

Hva er lakselus?

Lakselus er en av de største utfordringene for oppdrettsnæringen. Denne lille parasitten lever naturlig i havet og fester seg på laksen, hvor den spiser av fiskens slim, skinn og blod. Dette kan svekke fisken og påvirke helsen og trivselen dens. Høye nivåer av lakselus kan være en trussel for vill laksefisk, spesielt for ung laksefisk som svømmer ut i havet om våren. For å beskytte både oppdrettsfisk og vill laksefisk, må lakselusnivåene holdes under strenge grenser.

Ved behov for avlusing, velger vi avlusingsmetode basert på fiskens velferd- og helsestatus. I forkant gjennomfører eksternt fiskehelsepersonell en forsvarlighetsvurdering, som inkluderer analyse av fisk og miljø.

Målet er best mulig effekt, med minst mulig negativ påvirkning på fisken og miljøet. Lusebehandling gjennom fôr (Slice) har derfor vært vår foretrukne metode. De tilfellene der det var behov for ytterligere avlusing i 2023, benyttet vi kombinasjonsbehandling og badebehandling. Kombinasjonsbehandling foregår med brønnbåt, og inkluderer ferskvann og termisk avluser med lav temperatur. Ved badebehandling anvendes lusemiddel direkte i merden, med presenning rundt.

Vårt mål på lang sikt er null avlusingsoperasjoner, for fiskens beste!

I 2023 hadde vi et gjennomsnitt på 0,09 hunn lus per fisk.

For å kontrollere lusen telles de ukentlig i oppdrettsanleggene, og hvis havet er kaldere enn 4 grader, telles det hver 14. dag. Hvis nivåene overstiger den tillatte grensen, som er 0,5 voksne hunn lus per fisk, må det settes inn tiltak for å få kontroll over situasjonen. Denne grensen er en del av trafikklyssystemet, som regulerer produksjonen i ulike områder. Går lusetallet over grensen, kan det føre til nedstengning av anlegg eller krav om å redusere antallet fisk for å beskytte miljøet og villaksbestanden.

Avlusing 2023	Behandling (antall merder)
Ikke-medikamentell	0
Badebehandling	3
Kombi ferskvann + termo	3
Fôrbehandling	16
Totalt antall merder	22

Avlusingsmetode og antall benyttet

Avlusing er prosessen med å fjerne lakselus fra laksen. Det finnes flere metoder for å fjerne lakselus, men mange av dem kan være stressende for fisken, og noen kan ha bivirkninger på både fiskens helse og miljøet. Alle avlusingsoperasjoner må godkjennes og kontrolleres av kvalifisert, eksternt fiskehelsepersonell.

Ikke-medikamentell avlusing bruker vannstråler, børster, ferskvann eller temperert vann for å fjerne lusen fra laksen. Selv om disse metodene kan være effektive, kan de være belastende for fisken, og det er risiko for skader som følge av behandlingen.

Badebehandling innebærer å bade fisken i virkestoffer som for eksempel salmosan eller andre kjemikalier. Metoden kan stresse fisken, spesielt ved hyppig bruk, og det er viktig å vurdere miljøpåvirkningene, siden kjemikaliene kan påvirke det marine økosystemet rundt anleggene.

Fôrbehandling, for eksempel ved bruk av Slice-fôr, inneholder en aktiv ingrediens som virker systemisk i fisken. Slice gis gjennom føret og virker både forebyggende og som behandling når lusetallene blir for høye. Denne metoden er mindre stressende for fisken sammenlignet med mekanisk avlusing, og benyttes hovedsakelig på liten fisk.

Næringen jobber kontinuerlig med å finne mer skånsomme og bærekraftige metoder for å minimere stress og negative effekter på fisken.

Effektiv luselaser

Kaja Stene er yrkesdykkeren til havs, som ble laseroperatør på land. Hun følger godt med for at 50 luselaser skal sikre laksen gode oppvekstvilkår, med lite lus.

«Nylig kunne vi ta opp en hel merd hvor laksen har gått hele livsløpet uten å bli avluset. Det er det optimale, og gjør oss som arbeider med laksen stolte», sier Kaja Stene.

På skjermen følger hun med på hvor treffsikkert laserne skyter lus. Vanligvis har de to lasere i hver merd, noen ganger tyr de til fire for å hurtig få ned lusetallene. Luselaserne har stor betydning for fiskens helse og velferd. «Med en gang fisken må håndteres, blir den stresset. Helsen svekkes, og den blir mindre motstandsdyktig. Laserne har gitt en bedre hverdag både for laksen og for oss som arbeider for laksens beste», fortsetter Kaja Stene.

Nå arbeider hun i turnus, med en uke jobb og en uke fri hjemme i Harstad. Det er en overgang fra å være dykker på en servicebåt i oppdrettsbransjen, til å sitte på et kontor foran en dataskjerm. Det er en givende jobb, der hun aktivt bidrar til gode resultater.

«Hver avlusing vi unngår er en stor gevinst for fisken og for oss som jobber med den, enten det er foran skjermen eller ute på merdene. Målet er selvsagt at en hel generasjon kan gå i merden uten å bli håndtert», sier Kaja Stene.

Våre ansatte

Et godt arbeidsmiljø er viktig for å oppnå gode resultater. Vi mener at ansatte som trives på jobb, er en viktig årsak til at vi kan levere produkter av høy kvalitet.

Våre ansatte kommer for det meste fra Tjeldsund, Ibestad og Harstad. Fornøyde kollegaer er våre viktigste markedsførere, og gjør det lettere å tiltrekke nye talenter. Vi opplever at det er godt med søkere til ledige stillinger i selskapene, og få som ønsker å forlate oss.

I 2023 har vi fått flere nye kollegaer i våre selskaper. Blant andre har vi ansatt vår første kvalitetsleder, Synne Madsen, som jobber på tvers av selskapene i produksjonen. Både Breivoll Marine Produkter og Fjordsmolt fikk nye daglige ledere i 2023, henholdsvis Frank-Halvar Solvang og Lise Berg Medby.

Den totale sysselsettingen i den havbruksbaserte verdikjeden, inkludert ringvirkninger, er beregnet til 52 500 personer i 2022. Av disse var det estimert at 3007 var sysselsatt i Troms og Finnmark. Av disse 52 500 sysselsatte, jobber estimert 32 100 innen havbruk, 16 200 i slaktning og foredling, og 4 300 i salgsselskaper.

Kilde: Havbruksnæringens ringvirkninger, Nofima.

Ansatte

Antall sysselsatte i 2023 (tall ved utgangen av året)

Samdriften

Vi fikk 6 nye kollegaer i 2023.
Totalen tilsvarer 40,57 årsverk.

65

Fjordsmolt

Vi fikk 2 nye kollegaer i 2023.
Totalen tilsvarer 12 årsverk.

11

Breivoll Marine Produkter

Vi fikk 2 nye kollegaer i 2023.
Totalen tilsvarer 30,5 årsverk.

52

Brutto lønn i NOK 2023

Samdriften

32 210 100

Fjordsmolt

7 632 326

Breivoll Marine Produkter

18 477 208

Fra lærling til fagarbeider

Havet er en del av vår verden, og vår oppgave er å forvalte det med respekt. Emilie Thoresen er en av dem som tar dette ansvaret på alvor. Hun er læring i Trollvika Drift, og nærmer seg nå fagprøve.

«Jeg er litt nervøs for den dagen, da alt jeg gjør vil bli vurdert, men det handler mest om å utføre det jeg gjør til daglig», sier Emilie Thoresen, som ser frem til å fortsette sin karriere innen havbruk, med fagbrevet som et viktig steg på veien.

«Siden jeg var liten har jeg ferdes på havet. Sjøen har alltid tiltrukket meg», sier 20-åringen fra Gratangen. Emilie trives godt på arbeidsplassen. Hun er en viktig brikke i arbeidet med å produsere mat for et stort verdensmarked.

«Det er veldig godt samhold mellom de ansatte. Arbeidsoppgavene er varierte og interessante, med røkting, vedlikehold av utstyr og annet», forteller hun.

Måkeskrik framfor kafésjarm

Thea Sollid byttet det hektiske storbylivet ut med roen i Grovfjord.

Uteksaminert som havbruksingeniør fra NTNU i Trondheim våren 2023, valgte Thea en karrierevei som førte henne til Trollvika Drift i Grovfjord. Her arbeider hun med å føre fisk, assistere biologisk controller, og hun har ansvar for bærekraftsrapporteringen. Hennes hverdag er hektisk og variert, noe som passer henne utmerket.

Grovfjord er en stor kontrast til både Tromsø og Trondheim, men Thea har tilpasset seg og verdsetter de nye kvalitetene i hverdagen. «Her kjenner alle alle. Folk bryr seg om naboene og er greie med hverandre. Vi trives veldig godt her», forteller Thea Sollid.

Sammen med samboeren har hun funnet seg godt til rette med hav og fjell utenfor stuevinduet. Selv om de nyter livet i distriktet, er byens goder aldri langt unna, med Hørstad og Tromsø i nærheten, som hun kjenner godt til.

Thea opplever at hverdagen er meningsfylt og fremtidsrettet. Arbeidsgiverens verdier harmonerer med lokalsamfunnets og vektlegger bærekraft og respekt for miljø, natur, kultur og tradisjoner.

«Havbruk er en spennende næring. Det skjer mye på kryss og tvers. Her er det gode muligheter for utvikling og karriere, både innenfor og utenfor selskapet og Grovfjord, men de nærmeste årene blir vi her», sier Thea Sollid.

Helse, miljø og sikkerhet

HMS-undersøkelsen i havbruk 2023 er en nasjonal undersøkelse for ansatte i havbruksnæringen. Denne presenterer tall med fokus på sosial bærekraft på jobb. Her er noen av hovedfunnene:

- 81,3% vurderer helse si som god eller meget god.
- 87,7% trives på jobb, med arbeidsmiljø, gode kollegaer, interesse for havbruk og god lønn som hovedårsaker.
- 50% tror de vil ha samme jobb om fem år
- 60% har av og til bekymringer knyttet til arbeidsmiljø og helse, men opplever at selskapet prioriterer sikkerhet.

Kilde: HMS-undersøkelsen i havbruk 2023, SINTEF

HMS

Havbruksbransjen er en av de mest risikofylte bransjene i Norge. Vi prioriterer høyt å sikre at våre ansatte alltid er trygge på jobb og kommer trygt hjem til sine kjære hver dag. For å oppnå dette jobber vi proaktivt med å forebygge ulykker. Gjennom internkontrollarbeid identifiserer og adresserer vi potensielle farer før de kan føre til ulykker. Ved å registrere og analysere alle avvik kan vi iverksette nødvendige tiltak og justeringer for å forhindre at lignende hendelser skjer igjen.

Ulykker

Samdriften	2023
Antall ulykker	1
Med fravær	0
Uønskede hendelser	2
Fjordsmolt	2023
Antall ulykker	1
Med fravær	0
Uønskede hendelser	1
Breivoll Marine Produkter	2023
Antall ulykker	0
Med fravær	0
Uønskede hendelser	0

Sykefravær

Samdriften	2023
Sykefravær i prosent	6,2%
Fjordsmolt	2023
Sykefravær i prosent	4,80%
Breivoll Marine Produkter	2023
Sykefravær i prosent	7,30%

Økonomisk bærekraft

2023 har vært et godt økonomisk år for selskapene våre. Dyktige ansatte i alle ledd har vært avgjørende for det gode året. I løpet av året har vi sett resultater av grepene vi tok i 2022, hvor vi har satt fiskens velvære enda mer i fokus og satser på mer håndteringsfri laks. Dette har ført til økt overlevelse, som også har resultert i økte inntekter.

Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk hadde en god produksjon i 2023. Det har vært god etterspørsel etter laks fra markedene, prisene har vært greie og valutaen har vært i vår favør. Dette gjenspeiler seg i omsetning og resultat, men vi må fortsatt ha stort fokus på kostnader.

For **Trollvika Drift** er vi helhetlig sett fornøyde med de økonomiske resultatene vi har oppnådd i 2023. Vi har hatt økning i både inntekter og kostnader, noe som har resultert i en noe lavere resultatmargin på rundt 9%.

Fjordsmolt har hatt en resultatdobling fra 2022, med et vellykket produksjonsår. Omorganisering og effektivisering har vært avgjørende for de positive resultatene.

Breivoll Marine Produkter har også hatt et solid økonomisk år, hvor vi har nådd målene for slaktevolum og er fornøyde med resultatene.

Omsetning 2023 (NOK)

Sørrollnesfisk	365 287 673
Northern Lights Salmon	487 172 291
Trollvika Drift	160 185 837
Fjordsmolt	69 455 077
Breivoll Marine Produkter	62 001 031

Årsresultat 2023 (NOK)

Sørrollnesfisk	52 334 115
Northern Lights Salmon	109 551 369
Trollvika Drift	11 849 619
Fjordsmolt	14 545 697
Breivoll Marine Produkter	4 111 540

Salgsvolum i tonn (sløyd vekt)

Sørrollnesfisk	4523,1
Northern Lights Salmon	6030,9
Fjordsmolt	295,151
Breivoll Marine Produkter	10552

Skatt (NOK)

Sørrollnesfisk	2023
Skatt ansatte totalt	1 459 790
Skatt selskap totalt	63 403 664
Northern Lights Salmon	2023
Skatt ansatte totalt	1 229 817
Skatt selskap totalt	52 264 973
Trollvika Drift	2023
Skatt ansatte totalt	6 741 222
Skatt selskap totalt	3 352 247
Fjordsmolt	2023
Skatt ansatte totalt	2 108 456
Skatt selskap totalt	4 102 633
Breivoll Marine Produkter	2023
Skatt ansatte totalt	4 375 500
Skatt selskap totalt	1 159 665

Klima og miljø

For å sikre lønnsom drift i et langsiktig perspektiv må vi ta vare på en av våre viktigste ressurser, havet. For oss er havet mer enn bare en arbeidsplass. Det er fundamentet for vår eksistens og drift, og en integrert del av lokalsamfunnet vårt. Vi jobber mot en drift som påvirker miljø og klima minst mulig. Derfor arbeider vi kontinuerlig med å redusere belastningen på de lokale økosystemene, blant annet gjennom bunnundersøkelser, håndtering av avløpsvann og kontrollert utfôring.

Klimaregnskap

For rapporteringsåret 2023 har vi for første gang gjennomført et klimaregnskap i henhold til GHG-protokollen. Dette inkluderer Scope 1, 2 og 3, som omfatter både direkte utslipp fra våre virksomheter og utslipp knyttet til varer og tjenester vi kjøper.

Scope 1 – Direkte klimagassutslipp knyttet til utslipp fra eget utstyr. **Totalt utslipp for alle selskapene Scope 1: 471 631,68 kg CO₂.**

Scope 1 består av direkte klimagassutslipp fra hele vår virksomhet, fra smolt til slakteri, knyttet til forbruk av fossilt brennstoff som diesel og bensin. Vårt Scope 1-regnskap inkluderer i hovedsak utslipp fra biler, båter og andre maskiner og kjøretøy brukt under produksjon.

Scope 2 – Indirekte klimagassutslipp knyttet til utslipp fra kjøpt energi. **Totalt utslipp for alle selskapene Scope 2: 1 996 724 kg CO₂.**

Scope 2 består av indirekte utslipp i bedriften knyttet til forbruk av kjøpt elektrisitet. I Trollvika Drift hadde vi en betydelig økning i strømforbruket i 2023. Økningen skyldes i hovedsak oppstarten

av OptiCage-prosjektet i oktober 2022. Driften av luselaserne har også bidratt til denne økningen. Til tross for det økte strømforbruket har antallet avlusinger blitt redusert de siste årene. Dette har gitt en betydelig besparelse i klimaavtrykk, både gjennom lavere direkte utslipp fra brønnbåter og avlusingsfartøy, samt redusert dødelighet knyttet til avlusning.

Scope 3 – Indirekte klimagassutslipp knyttet til kjøp av varer og tjenester. **Totalt utslipp for alle selskapene Scope 3: 30 159 872,36 kg CO₂.**

Scope 3-utslippene inkluderer utslipp fra innkjøpte varer og tjenester i 2023. Vi har i år prioritert å samle inn data fra de mest vesentlige delene av vår verdikjede. Vårt Scope 3-regnskap for 2023 inkluderer produksjon av fiskefôr, samt dieselforbruk knyttet til avlusning, transport av smolt til merdene og frakt av slakteklar fisk til Breivoll Marine Produkter.

For et mer detaljert klimaregnskap og beregningsmetoder, se side 63.

Utslippsintensitet

	2023
Tonn laks produsert (brutto, rund vekt)	13 409
Tonn CO ₂ e	32 628,23
Tonn CO ₂ e per tonn laks produsert	2,43

Fôrfaktor

Samdriften

Vi har et mål om biologisk fôrfaktor under 1,05 rund vekt.

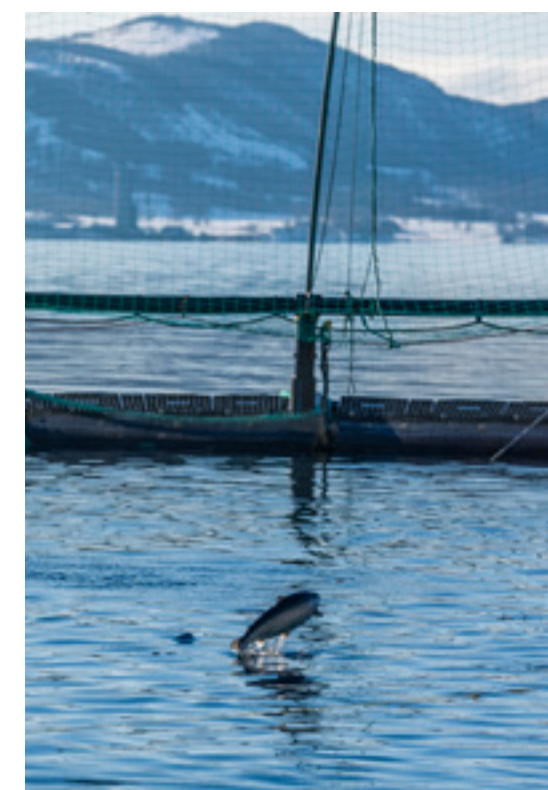
Fôrfaktor	2020-gen	2021-gen	2022-gen
Biologisk fôrfaktor	1,03	1,03	1,05

Vi ønsker å oppnå en fôrfaktor som er så lav som mulig, samtidig som vi sikrer god vekst.

Fjordsmolt

Vi har et mål om en fôrfaktor under 1,00 rund vekt.

I Fjordsmolt hadde vi i 2023 en fôrfaktor på 1,02 ved utsett i sjø.

Arealforbruk

Samdriften

	2023
Total eiendom på land (mål)	23,2
Totalt areal på sjø (mål)	408,5

Vi har i 2023 inngått leiekontrakter for kontorlokaler i Harstad og Tromsø.

Fjordsmolt

	2023
Total eiendom på land (mål)	13,8

Vi har i 2023 bygd et nytt bygg for rensing av utslippsvann fra hele anlegget.

Breivoll Marine Produkter

	2023
Total eiendom på land (mål)	3,5
Totalt areal på sjø (mål)	6

Bunnundersøkelser

Trollvika Drift

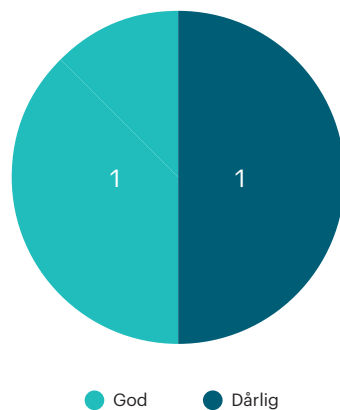
B-undersøkelser er en trendovervåking og kartlegging av bunnforhold under et anlegg eller i umiddelbar nærhet. Både sedimentet og dyrelivet undersøkes. Resultatet av undersøkelsen blir klassifisert fra 1 (meget god miljøtilstand) til 4 (meget dårlig miljøtilstand).

C-undersøkelser er en mer omfattende bunnundersøkelse som kartlegger miljøtilstanden fra anleggssonen og utover i resipienten. Hensikten er å vurdere hvor langt miljøpåvirkningen strekker seg fra anlegget. Resultatet klassifiseres fra 1 (svært god miljøtilstand) til 5 (svært dårlig miljøtilstand).

Vi har nylig erfart utfordringer med punktbelastning, spesielt i kombinasjon med høy produksjon. Dette har vi tatt lærdom av, og som et tiltak har vi utarbeidet en plan for å forbedre prosessen i kommende produksjonssykluser.

I de siste fire produksjonssyklusene ved lokaliteten Trollvika har vi sett noe nedsatt miljøtilstand ved produksjonstopp. Brakklegging har gitt gode resultater, og vi har oppnådd beste karakter ved prøvetaking før lokaliteten ble tatt i bruk igjen. Vi vurderer kontinuerlig tiltak, som flytting av anlegg innenfor våre akvakulturområder og slamoppsamling, for å forbedre miljøtilstanden.

Vårt mål er å oppnå og opprettholde god miljøtilstand på alle lokaliteter, og sikre at tiltak som brakklegging og smartere anleggsbelastning gir positive resultater, også ved produksjonstopp.

B-undersøkelser 2023

Vi har ikke gjennomført noen C-undersøkelser i 2023.

Fjordsmolt

Fjordsmolt er lokalisert innerst i Grovfjorden, en terskelfjord med begrenset vannutskiftning. På grunn av dette har indre Grovfjord hatt dårlige bunnforhold gjennom tidene, noe som er helt normalt for slike fjordbasseng. Fjordens egenskaper, sammen med naturlig avfall fra naturen, utslipp fra Fjordsmolt og sanitærvløp fra tettbebyggelsen i Grovfjord, har innvirkning på de dårlige bunnforholdene.

På grunn av utfordringer med rensing av utslippsvann tidlig i 2023, installerte vi et nytt rensfilter. Filteret har en rensgrad på 93% på vannet før det forlater anlegget. Slammet som rensfilteret samler opp, blir hentet av eksternt leverandør og brukt til biogassproduksjon.

I 2023 gjennomførte vi en resipientundersøkelse av fjorden, hvor verdiene på det dypeste punktet i fjorden viste lavere verdier enn ønskelig. Vi fulgte opp undersøkelsen med hydrografimålinger, for å kartlegge årsaken til de lave verdiene. Resultatene av målingene viste at de lave nivåene ikke skyldes vår virksomhet, og heller handler om naturlige variasjoner i slike typiske «terskelfjorder». Det vil trolig ikke være mulig å opprette en bedre tilstand på det dypeste punktet i fjorden, da det faktisk er dens naturlige «oppførsel».

I samarbeid med statsforvalter overvåker vi kontinuerlig fjordens bunnforhold og iverksetter nødvendige tiltak for å minimere vår miljøpåvirkning.

Brakklegging

Brakklegging innebærer å la lokalitetene våre stå tomme for fisk i perioder, slik at vannkvaliteten og det marine miljøet kan restituere seg etter produksjon. Dette reduserer belastningen på økosystemet, skaper et sunnere habitat for fremtidige fiskepopulasjoner, og bidrar til å bekjempe lakselus og andre sykdommer.

Ved å planlegge brakkleggingsperioder bidrar vi til å opprettholde økosystemets balanse og fremme en mer ansvarlig oppdrettsnæring. Vi prøver å variere belastningen på ulike punkter i anleggene fra generasjon til generasjon for å beskytte bunnforholdene. Dersom bunnprøver viser høy belastning på enkelte punkter et år, justerer vi driften i neste generasjon.

Vi er avhengig av å spille på lag med naturen og ta vare på lokalitetene våre. Vi er også avhengige av samarbeid med våre oppdrettsnaboer og sampill i bruk av områder.

Brakklegging av våre lokaliteter i 2023

Lokalitet	Varighet
Enkeltstein	64 dager
Svartskjær	100 dager
Trollvika	Brukt hele året
Ystevika	Brukt hele året

Krav til brakklegging av lokaliteter

Som produsent av matfisk er vi underlagt akvakulturforskriften, som krever at lokaliteter i sjøvann med matfisk og stamfisk skal tømmes og brakklegges i minimum to måneder etter hver produksjonssyklus. Mattilsynet har myndighet til å fastsette lengre brakkleggingstid for enkelte lokaliteter og kan også pålegge koordinert brakklegging i et område av hensyn til fiskehelse.

Driften og brakkleggingen skal gjennomføres slik at alle lokaliteter i området utnyttes mest mulig effektivt, noe som bidrar til økt verdiskaping. I tillegg kan Fiskeridirektoratet beslutte lengre brakkleggingstider eller koordinert brakklegging for å beskytte miljøet.

Vannforbruk

Fjordsmolt	2023
Liter ferskvann brukt i produksjonen	9 041 148 000

Ferskvann er en viktig del av produksjonen vår i Fjordsmolt, siden vi er et landbasert settefiskanlegg. I settefiskfasen tilbringer fisken mesteparten av tiden i ferskvann, helt til den smoltifiseres og settes ut i havet.

Breivoll Marine Produkter	2023
Liter ferskvann brukt i produksjonen	19 776

I Breivoll Marine Produkter bruker vi ferskvann til vask og renhold.

Sertifiseringer

All vår produksjon er GLOBAL G.A.P.-sertifisert.

Sørrollnesfisk, Northern Lights Salmon, Trollvika Drift, Fjordsmolt og Breivoll Marine Produkter er GLOBAL G.A.P.-sertifisert. Dette er en global standard som sikrer trygg og sporbar sjømat til kundene. Sertifiseringen dekker hele produksjonskjeden og stiller strenge krav til fiskevelferd, miljøhensyn, arbeidsforhold og samfunnsansvar. GLOBAL G.A.P. forutsetter en helhetlig og bærekraftig produksjon, fra fiskefôr til ferdig produkt. Denne typen sertifisering gjenspeiles i selskapets prosedyrer, risikovurderinger og internkontrollsystem.

Sertifisering innen havbruk er et globalt tilbud, og Norge har tatt dette i bruk i større grad enn mange andre land. Sertifiseringen utstedes av en ekstern faginstans etter grundige inspeksjoner og gjennomgang av informasjon fra bedriften. GLOBAL G.A.P. revideres årlig. I forkant av revisjonene gjennomføres det interne revisjoner av lokaliteter, samt gjennomgang av internkontrollsystemet.

Kvalitet i alle ledd

«Kundene ønsker å vite at fisken har levd under gode forhold», sier kvalitetsleder Synne Madsen. Hun leder arbeidet med å sikre at produksjonen skjer i henhold til bedriftenes og bransjens standarder.

Synne Madsen fremhever at forbrukere blir stadig mer bevisste på hva de kjøper og spiser. Denne utviklingen er naturlig, ettersom kundene i økende grad etterspør miljøstandarder og garantier for at produksjonen ivaretar fiskevelferd og god fiskehelse. Ett av tiltakene for å møte disse kravene er sertifiseringer.

«For å opprettholde sertifiseringen kreves kvalitet i alle ledd, fra fôrprodusenter, rognleverandører, settefiskanlegg, akvateknikere på sjø, servicebåtselskaper og slakteri», sier Madsen. Hun understreker at det er en kontinuerlig prosess å opprettholde GLOBAL G.A.P. og internkontrollsystemet, og at nye krav løpende implementeres i driften.

«Sertifiseringer er imidlertid ikke noe som er oppnådd én gang for alle. Det krever kontinuerlig innsats i alle ledd for å sikre kvaliteten på produktene våre», avslutter Synne Madsen.

Verdiskapning

Ringvirkninger 2023

Samfunnsengasjement

For oss er det viktig å være en positiv aktør og bidragsyter i og til lokalsamfunnene. Vi ønsker å bidra til å styrke bygdene og gjøre dem til attraktive steder å bosette seg på. Vi er avhengige av levende bygder og god infrastruktur. I 2023 bidro vi totalt med 630 086kr til ulike lokale arrangementer, foreninger og idrett. Sørrollnesfisk støtter i tillegg lbestad idrettslag med kr 1 000 000 til bygging av ny kunstgressbane.

Gjennom vår aktivitet kommer det også midler direkte tilbake til kommunen via Havbruksfondet.

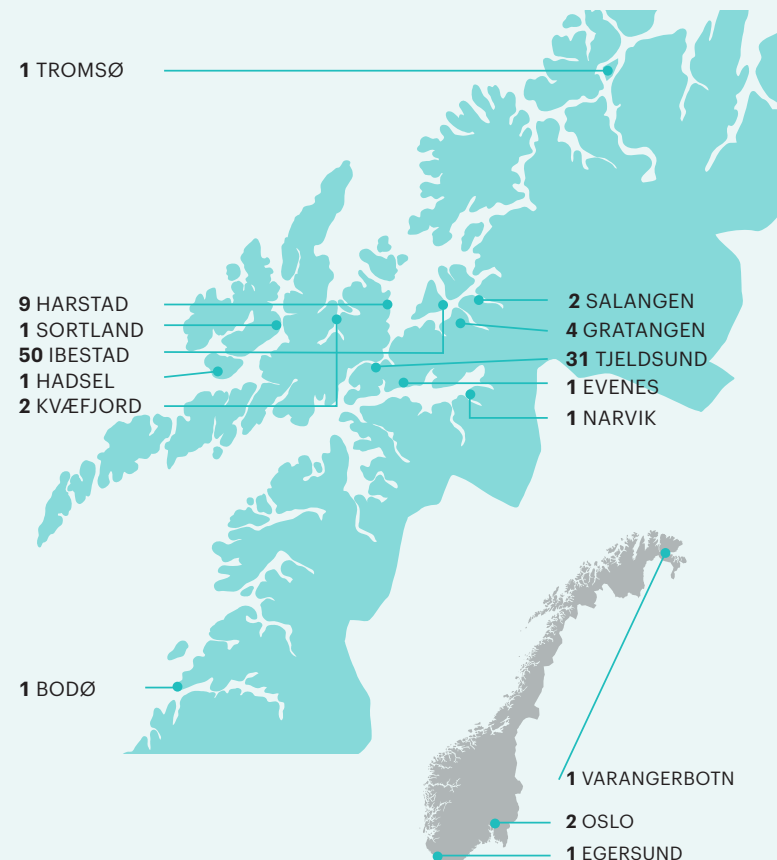
Ved siste utbetaling fra fondet til kommunene mottok Tjeldsund kommune kr 6 444 883,89 og lbestad kommune kr 12 526 480,43.

Vi bruker bevisst lokale aktører der vi kan, som f.eks. ved kjøp av varer og tjenester som er nødvendige for driften og produksjonen. Det er viktig for oss med lokal forankring og verdiskaping. Bruk av lokale aktører gir oss også en trygghet til å kunne få rask hjelp om noe uventet skulle skje.

UTBETALINGER FRA HAVBRUKSFONDET (KR):

Kommune	Forventet		
	utbetalt 2024	Utbetalt 2023	Utbetalt 2022
lbestad	44 014 237	12 526 480	33 469 870
Tjeldsund	22 645 359	6 444 884	17 220 274

ANSATTE FORDELT PÅ KOMMUNEN DE ER BOSATT I*:

*inkluderer faste og midlertidig ansatte. Vikarer er ikke inkludert.

20
vikarer
i 2023

2
fullført fagut-
danning 2023

59 102 400*

antall måltider produsert i 2023

* salgsvolum, sløyd vekt, 70% filetutbytte

128

ansatte

Totalt i selskapene

49,5%*

lokale leverandører

* Leverandører nord for Bodø, med innkjøp over 5000 kr i 2023.

2

læringer i
bedriftene ved
utgang av 2023

Skatt betalt av selskapene

kr 63 608 810

Skatt betalt av ansatte
kr 15 914 785

Lokalsamfunnet

Bort med skolebøkene – ut på havet

Grov skole har tett samarbeid med Trollvika Drift. Elevene setter stor pris på å lære om og delta aktivt i lokal verdiskapning.

«Hver høst har vi en uke der vi legger bort alle lærebøkene. Elevene er ute i det lokale næringslivet og samler kunnskap om fiske, havbruk og det som er viktig for vårt lokale miljø», forteller rektor Anne Helen Bendiktsen.

Hun er glad for at Trollvika Drift er så imøtekomende overfor skolen og de unge. «Dette knytter bygda enda tettere sammen. Havbruk er en bærebjelke for vårt samfunn, og det er flott at elevene får møte næringen på nært hold», sier Bendiktsen.

Skolen har 75 elever fra 1. til 10. klasse. Elevene ser fram til den spesielle høstuka hvor skolepulten byttes ut med fiskebåt og laksemerder. De er med på fiske, sløyning og filetering, og lager ulik fiskemat til lunsj og middag for både skolen og bygdefolket.

Elevene i 9. klasse blir invitert til administrasjonen til Trollvika Drift, hvor de får et lynkurs i lakseoppdrett med blant annet føring, biologi og tauknytning. Og flere av elevene har sommerjobber hos selskapet. PRYO, praktisk yrkesopplæring, er et annet tilbud som elever i 9. klasse kan benytte seg av.

«PRYO-uka har vi holdt på med i mange år. Elevene blir tettere knyttet til lokalt næringsliv, vårt miljø og våre tradisjoner. Det er viktig for at de skal føle tilhørighet og stolthet over våre verdier, og det er større sjanse for at de kommer tilbake og bosetter seg her senere», mener den engasjerte rektoren.

Neste stasjon for elevene er gjerne den videregående skolen på Gibostad. Der har de blå linje som dreier seg om havets ressurser, grønn linje med fokus på landbruk, samt ei linje som heter naturbruk. Det har blitt populære linjevalg for ungdommer fra Grovfjord.

«Å ha et slikt område i bygda er med på å skape bolyst og positiv omtale av bygda. Northern Lights Salmon har gjennom flere år vært en positiv ambassadør for Grovfjord, og har vært med på å bidra til det flotte området vi har rundt skolen. Dermed har de også gjort en god innsats i forhold til å trekke flere innbyggere til bygda», avslutter Anne Helen Bendiktsen.

Viktig støtte til idretten

Idretten i lbestad går lyse tider i møte. Neste år står en flunkende ny innendørs kunstgressbane ferdig. Sørrollnesfisk bidrar med 1 million kroner til prosjektet.

«Hallen kunne aldri ha blitt realisert uten bidraget fra dem», sier styremedlem Lill-Grethe Fosshaug i lbestad idrettslag. Og fotballglade jenter og gutter i lbestad trenger virkelig en ny boltreplass. Kapasiteten til idrettshallen er sprengt, en kunstgressbane blir en verdifull tilvekst til idrettsmiljøet i bygda.

«Ikke minst er det viktig at vi får en helårsbane. Vi kan arrangere turneringer og invitere andre klubber og lag hit. Det skal bli liv og røre i den nye hallen», lover Fosshaug.

Grov skole arrangerer også en miljødag hver vår. Da er elevene ute og rydder opp, av og til må det også rakes og males. Trollvika Drift bidrar med utstyr. Selskapet samarbeider også med elevrådet under Operasjon Dagsverk, den dagen hvor elevene er ute i arbeidslivet for å samle penger til et godt formål.

Området rundt skolen er over flere år opparbeidet, slik at det er kunstgressbane, lekepark, ballbinge og pumptrack. «Mye av dette har også Trollvika Drift og Northern Lights Salmon vært med på å bidra til, noe som har ført til at området er blitt et flott samlingspunkt for bygdefolket», forteller hun. Her spilles det fotball, det arrangeres bursdager, skolen bruker området flittig, og det er mye aktivitet på ettermiddagstid.

Idrettslaget prøver å overbevise alle lokale næringsaktører om betydningen av å ha et aktivt og allsidig idrettsmiljø i nærmiljøet.

«Men vi hadde ikke forventet et så stort bidrag fra selskapet, dette er helt fantastisk. Med alle nye miljøkrav er det dyrt å bygge en innendørs kunstgressbane, nå får vi det altså til. Sørrollnesfisk er en viktig kompetansearbeidsplass i lbestad. Idrettstilbud og -aktiviteter er en viktig faktor for å få folk til å bli eller flytte hit. Så vi håper og tror at dette er en vinn-vinn-sak for begge parter, sier Lill-Grethe Fosshaug.

lbestad idrettslag har rundt 550 medlemmer og har lag i ulike klasser i fotball og volleyball for jenter og gutter. lbestadløpet er et årlig og populært turløp på 11 kilometer som har vært arrangert i over 40 år.

Røtter i historien - rustet for fremtiden

Grovfjord Mekaniske Verksted AS bærer en stolt arv fra stiftelsen i 1919, men driften er nå rettet mot det grønne skiftet og fremtiden. Verkstedet har røtter tilbake i en tid hvor kundene stort sett kom fra tradisjonelt fiske, men nå har verftet tatt en annen retning.

«Vår aktivitet i dag er kun rettet mot havbruk, og flere av båtene vi bygger er hybrid eller elektriske», forteller daglig leder Bård Meek-Hansen. Sammen med sin kone Elisabeth driver han verkstedet med rundt 30 ansatte, hvor også Northern Lights Holding er en viktig medeier.

Byggingen av oppdrettsbåter startet på slutten av 1990-tallet, med byggingen av Aud Margrethe til Northern Lights Salmon. Fartøyet ble utviklet i nært samarbeid med kunde og var langt forut for sin tid med tanke på størrelse og funksjonalitet. Fartøyet er fortsatt i daglig drift.

«Dette var starten på et lite eventyr og bedriften har i dag båt nr. 186. under bygging. Vi har totalt levert 161 fartøy hvorav 141 til oppdrettsnæringen. Det sier litt om hvor viktig denne næringen har blitt», forteller Meek-Hansen.

Typiske oppdrag er årlig puss og vedlikehold av arbeidsbåter. Det betyr enkle reparasjoner, vasking og maling. Hvert femte år må fartøyene inn til en grundig inspeksjon, halvveis i perioden er det en mindre omfattende gjennomgang av båtens standard. Alt dette skal rapporteres og godkjennes.

Morgendagen er alltid viktigst for en servicebedrift, historien er bare til pynt. Det har vært vanskelige tider med konkurs og nedgang i fiske. Omorganisering og nye prioriteringer har vært nødvendig for å tilfredsstille nye krav og behov.

«Uten havbruk hadde det vært mange som konkurrerte om det lille som er igjen. Vi er rustet til å møte det grønne skiftet, og vi er glade for et godt og langvarig samarbeid», sier Bård Meek-Hansen.

Grovfjord Mekaniske Verksted var først i verden med å bygge en helelektrisk oppdrettsbåt, som ble levert i 2018. Også dette fartøyet ble utviklet i samarbeid med Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk og Trollvika Drift, og ble testet ut i daglig drift over 1,5 år.

Verkstedet har også en hybrid oppdrettsbåt under bygging til en lokal kunde, et prosjekt som utføres i nært samarbeid med lokale leverandører av grønn teknologi. Dette viser hvor viktig det er å ha kunder i nærområdet som bidrar til å pushe utviklingen.

«Vi har oppdrag fra Kjøllefjord i nord, til Bømlø og Tysnes i sør. Men nærområdet er viktigst», sier Meek-Hansen.

GRI-rapportering

GRI-2

Generelle opplysninger

1. Organisasjonen og rapporteringspraksis

2-1 Detaljer om organisasjonen

Northern Lights Holding AS er morselskapet til Northern Lights Salmon, og eies av familien Balteskard. I tillegg er de medeier av blant annet Fjordsmolt AS, Trollvika Drift AS og Breivoll Marine Produkter AS.

Kurth Olsen & Sønner AS er morselskapet til Sørrollnesfisk AS, og eies av familien Olsen. I tillegg er de medeier av blant annet Trollvika Drift AS, Fjordsmolt AS og Breivoll Marine Produkter AS.

Northern Lights Salmon AS og Sørrollnesfisk AS eier henholdsvis 4/7 og 3/7 av konsesjonene, og eier dermed også fisken i sjø. Fisken produseres i samdrift gjennom driftsselskapet Trollvika Drift AS. Videre i rapporten refererer vi til samdriften som et samlebegrep for selskapene Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk og Trollvika Drift.

Samdriften er også heleier av smoltselskapet Fjordsmolt AS, og majoritetsseier av slakteriet Breivoll Marine Produkter AS.

2-2 Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering

Bærekraftsrapporteringen for 2023 inkluderer smoltselskapet Fjordsmolt AS, lakseslakteriet Breivoll Marine Produkter AS, og samdriften Northern Lights Salmon AS og Sørrollnesfisk AS og driftsselskapet Trollvika Drift AS.

2-3 Rapporteringsperiode, frekvens og kontaktpersoner

Rapporteringsperioden for bærekraftsrapporten er 01.01.2023-31.12.2023, med årlig rapporteringsfrekvens.

Kontaktpersoner for spørsmål knyttet til rapporten:

Thea Sollid, e-post: Thea@balteskard.no

Publisering av rapporten – november 2024.

2-4 Endringer i informasjon

Dette er vår første rapport, og det er derfor ingen endring i informasjon fra tidligere.

2-5 Ekstern godkjenning

For årets rapport har vi ingen ekstern godkjenning. Rapporten vil godkjennes internt av selskapenes daglige ledere.

2. Aktiviteter og ansatte

2-6 Aktiviteter, verdikjede og andre forretningssamarbeid

Northern Lights Salmon AS og Sørrollnesfisk AS sin hovedvirksomhet er produksjon av atlantisk laks i sjø, gjennom driftsselskapet Trollvika Drift AS.

Breivoll Marine Produkter AS er et lakseslakteri som i hovedsak slakter for Northern Lights Salmon AS og Sørrollnesfisk AS, men kan ved kapasitet også slakte laks for andre aktører. Laksen pakkes og transporteres fersk fra fabrikk.

Fjordsmolt AS er et settefiskanlegg med hovedvirksomhet å produsere laks fra den er et rognkorn, til smolt.

Vår verdikjede kan leses på side 10 og 11.

2-7 Ansatte

I 2023 hadde samdriften, Fjordsmolt og Breivoll Marine Produkter til sammen 128 sysselsatte.

År	2023		
	Samdriften	Fjordsmolt AS	Breivoll Marine Produkter
Faste ansatte	40	11	37
– Kvinner	12	3	7
– Menn	28	8	30
Heltidsansatte	37	8	44
– Kvinner	10	1	8
– Menn	27	7	36
Deltidsansatte	28	3	3
– Kvinner	10	2	2
– Menn	18	1	1
Midlertidig ansatte	5	0	10
– Kvinner	3	0	3
– Menn	2	0	7
Vikarer/ ansatte uten fast stillingsprosent	20	0	0
– Kvinner	5	0	0
– Menn	15	0	0
Totalt antall sysselsatte	65	11	52
– Kvinner	21	3	10
– Menn	44	8	42

Data samlet inn gjennom interne personalverktøy.

På slakteriet er noen heltidsansatte ansatt i midlertidige stillinger. Vi har også 5 arbeidere som har vært innleid gjennom bemaningsbyrå som er inkludert i antall sysselsatte, men ikke i antall heltidsansatte.

Turnover

I Fjordsmolt har vi hatt to oppsigelser og tre nyansettelser. Det var også en endring i ledelsen, da daglig leder og tidligere eier sluttet 1. juni.

I Samdriften hadde vi tre oppsigelser og seks nyansettelser blant de faste ansatte. Turnover for Trollvika Drift, Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk var 5,88% i 2023. Beregningen er basert på alle sysselsatte.

Breivoll Marine Produkter fikk i 2023 ny daglig leder og logistikkansvarlig.

2-8 Innleid arbeidskraft

I samdriften hadde vi ikke noe innleid arbeidskraft i 2023.

I Fjordsmolt leide vi inn tre arbeidere periodevis i løpet av året for å hjelpe til i produksjon. Alle tre arbeiderne ble innleid fra MB.Bygg, hvor de også hadde kontrakt.

I Breivoll Marine Produkter leide vi inn 5 arbeidere fra JobZone i perioden 10. juli 2023 til 15. mars 2024. Innleid personale jobbet i produksjon i fabrikken. All innleid arbeidskraft var omfattet av samme tariffavtale som andre ansatte.

3. Foretaksstyring

2-9 Styrets struktur og sammensetning

Styret for Northern Lights Salmon består av eiere og familie av eierne. Styret for Sørrollnesfisk består av eiere og familie av eierne.

Styret for Trollvika Drift består av eiere i Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk, og familie av eierne.

Styret for Fjordsmolt består av eiere og ansatte i samdriften, samt én ekstern person.

Styret for Breivoll Marine Produkter består av tre representanter for eierne, og to eksterne.

2-10 Nominasjon og valg av styre

Under generalforsamlingen hvert år blir styrene utvalgt, hvor alle eiere er med i valgprosessen av styret. Under utvalgelse av styret, tas det hensyn til kompetansebehov og kjønnsbalanse. Dette gjelder for alle styrene.

2-11 Leder for det øverste styringsorganet

Styrelederne i de ulike styrene er:

Fjordsmolt: Elisabeth Balteskard, intern.

Northern Lights Salmon: Søren Balteskard, intern

Sørrollnesfisk: Kjell Gunnar Olsen, intern

Trollvika Drift: Olav Henry Olsen, intern

Breivoll Marine Produkter: Thore Markus Mikalsen, ekstern

2-12 Styrets rolle

Styrene bistår med sin kompetanse og samarbeider tett med daglige ledere. Styrene består av gode bidragsyttere med kompetansen til å opprettholde en effektiv og optimal drift. Styrene ser over og vedtar overordnede rammer og planer for driften av selskapene. Styrene er ansvarlig for å utvikle selskapenes strategi, sette mål, og sørge for at ledelsen har de ressursene som trengs for å oppnå målene. Våre interne og eksterne etiske retningslinjer er godkjent av styrene.

Styrene er ansvarlig for å ansette daglig leder, og mottar rapporter fra daglig leder om selskapenes måloppnåelse i forhold til strategi og budsjett.

Styrets struktur og sammensetning 2023

	Northern Lights Salmon AS	Sørrollnesfisk AS	Trollvika Drift AS	Fjordsmolt AS	Breivoll Marine Produkter AS
Antall styremedlemmer	6	3	6	5	5
– Kvinner	1	1	2	1	2
– Menn	5	2	4	4	3
– Varamedlemmer	0	2	2	0	2

2-13 Delegering av ansvar for å håndtere påvirkninger

Selskapenes styrer og ledelse har delegert arbeidet med utforming av bærekraftsrapporten til administrasjonen i selskapene. Til å lede arbeidet har de utnevnt Thea Sollid.

2-14 Styrets rolle i bærekraftsrapportering

Bærekraftsrapporten lages for å synliggjøre selskapenes måloppnåelse på bærekraft. Dette vil gi styrene kunnskap om mulige forbedringsmuligheter som kan tas inn i selskapenes fremtidige målsettinger.

2-15 Interessekonflikter

Alle situasjoner hvor det kan oppstå en faktisk eller potensiell interessekonflikt, bør unngås. Åpenhet, etisk adferd, og klare retningslinjer og prosedyrer er viktige nøkkelord for å avdekke og hindre mulige interessekonflikter. Dersom noen blir oppmerksom på en faktisk eller potensiell interessekonflikt, er man pliktig å varsle nærmeste leder så snart som mulig.

Dersom man representerer selskapene, skal det ikke forsøkes å oppnå fordeler for seg selv eller nærstående, som er i strid med selskapenes interesser. Våre etiske retningslinjer skal være med å hindre interessekonflikter.

2-16 Kommunikasjon av kritiske bekymringer

Vi verdsetter åpen kommunikasjon i alle selskaper og alle ansatte oppmuntres til å ta opp kritiske bekymringer dersom det skulle oppstå. Prosessen for å adressere slike bekymringer kan variere basert på situasjonen og alvorlighetsgrad.

Generelt for alle selskapene blir kritiske bekymringer først tatt opp med enten daglig leder eller annen relevant leder. Dersom alvorlighetsgraden på bekymringen tilsier det, bringes den videre til styret. Dersom ansatte ønsker å kontakte styreleder eller andre styremedlemmer direkte, har vi et åpent og tilgjengelig styre. Den flate strukturen i selskapene gjør at det er kort vei fra ansatte til styret. Alle bekymringer skal tas på alvor og de vurderes grundig uavhengig av hvor bekymringen kommer fra. Saksbehandlingen skal skje i samsvar med arbeidsmiljøloven, personopplysningsloven og våre interne etiske retningslinjer.

Det ble ikke rapportert noen kritiske bekymringer til styret i 2023.

2-17 Styrets kollektive kompetanse innen bærekraftig utvikling

Styrenes medlemmer deltar ofte på konferanser, seminarer og kurs om akvakultur og næringsvirksomhet, og holder seg oppdatert på bærekraft.

2-18 Evaluering av det øverste styringsorgan prestasjon

Generalforsamlingen gjør en årlig evaluering av styrets prestasjon.

2-19 Godtgjørelsespolitikk og 2-20 Prosess for å bestemme godtgjørelser

For medlemmer av alle styrene betales det faste styrehonorarer.

Godtgjørelser til de ansatte varierer fra år til år avhengig av resultatet fra produksjonen, og beslutningen ligger hos lederne. Dersom godtgjørelse utbetales, har vi prinsipp om at det betales likt til alle ansatte, ut ifra stillingsprosent.

2-21 Total kompensasjonsgrad i året

Vi velger å sette dette punktet som ikke relevant for alle selskapene for å beskytte anonymiteten og personlig informasjon om enkeltpersoner. Dette er fordi det er små selskaper med få ledere.

4. Strategi, retningslinjer og praksiser

2-22 Uttalelse om bærekraftsstrategi

Vår uttalelse om strategi for bærekraftig utvikling presenteres i del 1 av våre daglige ledere i Sørrollesfisk og Northern Lights Salmon. Les dette på side 12 og 13.

2-23 Selskapets forpliktelser og

2-24 Forankring av selskapets forpliktelser

Vi har i alle selskapene sluttet oss til de overordnede retningslinjer for etiske prinsipper som kreves i henhold til norsk lovgivning, åpenhetsloven og krav beskrevet i GLOBALG.A.P. og G.R.A.S.P (Risk Assessment on Social Practice). Disse retningslinjene dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

Vi har utarbeidet etiske retningslinjer for leverandører som tar for seg selskapets prinsipper, krav til egen virksomhet og krav til forhold i leverandørkjeden. De etiske retningslinjene kommuniserer våre forventninger til leverandører og deres underleverandører. Vi stiller krav til at våre leverandører skal levere varer og tjenester produsert i overensstemmelse med disse.

2-25 Prosesser for å redusere negative påvirkninger

Vi erkjenner at vår virksomhet kan medføre negative påvirkninger på våre omgivelser og internt i bedriften. Derfor er vi forpliktet til å håndtere og utbedre identifiserte negative konsekvenser som skyldes vår drift.

For å sikre kontinuerlig forbedring og ansvarlig drift, har alle ansatte i våre selskaper mulighet til å registrere faktiske og potensielle negative påvirkninger i vårt internkontrollsystem, InControl. Alle selskapene bruker samme internkontrollsystem. Negative påvirkninger, også kalt avvik, som ikke blir registrert er vanskelig å fange opp. Ved noen tilfeller kan de avviksføres og behandles etter selve hendelsen.

Alle selskapene er GLOBALG.A.P.-sertifisert, samt at slakteriet er ASC-sertifisert, som dokumenterer at virksomheten tilfredsstiller strenge krav innenfor mattrygghet, fiskevelferd, miljø og bærekraft. I forbindelse med GLOBALG.A.P.-sertifiseringen i Trollvika Drift gjennomfører vi internrevisjoner på alle lokaliteter 1-2 måneder før den eksterne revisjonen. Avvik som avdekkes under disse internrevisjonene, tas opp med de ansatte ved den aktuelle lokaliteten og blir deretter registrert i InControl for oppfølging. På slakteriet har vi detaljerte vedlikeholds- og beredskapsplaner for både drift av ventemerde og fabrikk, for å beskytte ansatte og det omkringliggende miljøet mot uønskede hendelser. I tillegg har vi beredskapsplaner for å håndtere uønskede hendelser.

For å sikre ensartethet og forbedret drift, vil vi i 2024 implementere en standard for oppbygging av lokaliteter. Målet er at alle lokaliteter skal ha likt plassert og montert utstyr, med tilpasninger der det er nødvendig. Dette vil gjøre det enklere for ansatte, servicebåter og innleid personell å navigere og arbeide på tvers av lokalitetene.

Vi ønsker også en åpen dialog med våre lokalsamfunn, og setter pris på henvendelser fra våre naboer. I august i 2023 hadde vi åpen dag i forbindelse med Northern Lights Salmon sitt 50-års jubileum, hvor vi hadde stor oppslutning med besøkende innom vår landbase i Balteskard. Vi er også tilgjengelige gjennom våre Facebook-sider, på mail og på telefon.

2-26 Mekanismer for å søke råd og vekke bekymringer

Alle ansatte har mulighet til å melde inn avvik eller bekymringer i bedriftens internkontrollsystem. Avvik registreres hos ansvarlig umiddelbart og følges opp av ledelse og kvalitetsansvarlig.

Vi gjennomfører årlige medarbeidersamtaler hvor alle ansatte kan søke råd eller vekke eventuelle bekymringer. Alle selskapene har også verneombud og ansattrepresentant som ansatte kan bruke som kanal for å formidle bekymringer, også anonymt dersom det er ønskelig. Dersom bekymringen angår system og drift kan det avvikesføres i InControl. Gjennom våre kvalitetssystemer, som alle ansatte er dekket av, sikrer vi god saksbehandling.

Gjennom vår bedriftshelsetjeneste, Sør-Troms Bedriftshelsetjeneste, gjennomføres det blant annet HMS-tilsyn og helsekontroller. Dette er også en kanal for å søke råd eller melde om eventuelle bekymringer som de ansatte skulle ha.

2-27 Overholdelse av lover og regler

Det er ikke registrert noen tilfeller av manglende overholdelse av lover og forskrifter i 2023. Vi har heller ikke mottatt noen bøter for brudd på lover og regler, eller ikke-monetære sanksjoner.

2-28 Medlemskap

Alle selskapene er medlem i Sjømat Norge. Fjordsmolt er også medlem i Salmon Group, som er et nettverk for små og mellomstore oppdrettere langs hele kysten i Norge.

Breivoll Marine Produkter er medlem av NCE Aquatech Cluster, som er en klynge som fokuserer på teknologi, bærekraft, kunnskapsutvikling og kunnskapsdeling.

2-29 Tilnærming til interessentdialog

Vi er i tett dialog med kommunene vi opererer i, Tjeldsund og lbestad kommune. Vi arrangerer dialogmøter med kommunene og andre aktører i kommunen innenfor havbruksnæringen to ganger i året, og folkemøter når det behøves. Vi er også med i et samarbeid med Kupa og andre havbrukere i Astafjord-området. Sammen er vi HiA-gruppen, hvor målet er å øke næringsaktivitet og innovasjonshøyde i eksisterende bedrifter i Astafjord-området.

Interessentgruppen til Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk, Trollvika Drift, Fjordsmolt og Breivoll Marine Produkter er stor, og inkluderer blant annet leverandører og ansatte langs hele verdikjeden, kunder, lokalbefolkningen og andre som kan påvirkes av våre aktiviteter og beslutninger.

Gjennom vesentlighetsanalysen vi har gjennomført, samlet vi inn innspill fra interessenter gjennom et anonymt spørreskjema. Vi fikk et innblikk i hva som er viktig for våre interessenter at vi prioriterer å arbeide med fremover, og interessentene kunne komme med andre innspill de ville kommunisere til oss. Se vesentlighetsanalysen og hva som er viktig for våre interessenter på side 22 og 23.

2-30 Tariffavtaler

Breivoll Marine Produkter er omfattet av hovedavtale mellom LO (Landsorganisasjonen i Norge)-NHO (Næringslivets Hovedorganisasjon) og overenskomst mellom Sjømat Norge og NNN (Norsk Nærings- og Nytelsesmiddelarbeiderforbund), som gir klare retningslinjer og standarder for de ansattes vilkår og rettigheter. I Fjordsmolt har vi ikke en tariffavtale, men vi følger bransjestandard. I Trollvika Drift har vi ikke en formell tariffavtale, men opererer med en intern tilleggsavtale som regulerer ulike aspekter av arbeidsforholdene, inkludert arbeidstid, beredskapsvaktordninger, lønn, fravær, permisjon, kompetanse, HMS, mangfold og likeverd.

GRI-13

Akvakultur

13.1 Utslipp

Les på side 48 og 49 om våre utslipp og hvilke tiltak vi tar for å redusere dem.

13.1.2 Scope 1 – Direkte klimagassutslipp fra organisasjonen

2023 – Tonn CO₂e-utslipp fordelt på selskaper

	Trollvika Drift	Fjordsmolt	Breivoll Marine Produkter
Diesel	446	19,3	3,6
Bensin	3,1	0	0,06

13.1.3 Scope 2 – Indirekte klimagassutslipp knyttet til energiforbruk

2023 – Tonn CO₂e-utslipp fordelt på selskaper

	Trollvika Drift	Fjordsmolt	Breivoll Marine Produkter
Elektrisitet	319,5	1 258	419

13.1.4 Scope 3 – Indirekte klimagassutslipp knyttet til kjøp av varer og tjenester

	Mengde	Konverteringsfaktor	Kg CO ₂ e-utslipp
Produksjon av fôr og råvarer, Trollvika Drift	14 257 594 kg	2,06 kg CO ₂ e/kg	29 370 644
Produksjon av fôr og råvarer, Fjordsmolt	301 382 kg	1,68 kg CO ₂ e/kg	506 322
Transport av fisk	78 766 liter	2,66 kg CO ₂ e/l	209 518
Avlusing	27 590 liter	2,66 kg CO ₂ e/l	73 389

Konverteringsfaktorer

Diesel	2,66	kg CO ₂ e/l
Bensin	2,35	kg CO ₂ e/l
Fôr (Skretting)	1,68	kg CO ₂ e/kg
Elektrisitet	0,502	kg CO ₂ e/kWh
Fôr (Ewos)	2,06	kg CO ₂ e/kg

13.1.5 Utslippsintensitet

Utslippsintensitet brukes for å vise sammenhengen mellom økonomisk aktivitet og utslipp til luft. I lakseproduksjon måler vi hvor mange kg CO₂ som har blitt sluppet ut per kilo laks vi har produsert.

Utslippsintensitet av klimagasser per tonn produsert

Tonn laks produsert	13 409
Tonn CO ₂ e	32 628
Tonn CO ₂ e per tonn laks produsert	2,43

13.1.8 Nitrogenoksider (NOx), sulfuroksider (SOx) og andre viktige luftforurensninger.

For Trollvika Drift, Fjordsmolt, og Breivoll Marine Produkter er rapportering av utslipp av nitrogenoksider (NOx), sulfuroksider (SOx), og andre viktige luftforurensninger for øyeblikket ikke relevant. Dette skyldes at vi per dags dato ikke har noen etablerte metoder for å innhente kvalitetsdata på disse utslippene.

13.2 Klimarisiko

Klimarisiko innebærer både fysisk risiko fra klimaendringer og overgangsrisiko ved overgangen til et lavutslippssamfunn.

I havbruksnæringen, hvor havet er vår arbeidsplass, er vi spesielt sårbare for den fysiske klimarisikoen. Produksjonen vår er avhengig av samspillet med havet og naturen rundt oss. For å sikre en trygg arbeidsplass og opprettholde en bærekraftig produksjon av høykvalitetsfisk, er det avgjørende å forstå hvordan klimarisiko kan påvirke oss fremover.

Risikoen og muligheter som klimaendringer kan medføre, og som har potensial til å generere endringer i drift, inntekt eller utgifter:

Klimaendringer kan medføre både risikoer og muligheter for vår virksomhet. Det kan føre til mer ekstremvær, som kan forårsake skader på våre anlegg. Dette kan medføre uønskede hendelser som rømming, skade på utstyr og skade på våre ansatte. En annen fysisk klimarisiko som kan påvirke vår produksjon, er stigende havtemperaturer. Fisken har best grunnlag for god helse og trivsel i lavere havtemperaturer. Økte temperaturer kan føre til økt risiko for parasitter og sykdom, samt algeoppblomstring. På den andre siden kan fisken vokse raskere i høyere temperaturer.

Klimarisiko i oppdrettsnæringen involverer også betydelig risiko knyttet til fôringredienser. Fisken vår er helt avhengig av et fôr med ingredienser som fremmer god fiskehelse. Endringer i klimaet kan påvirke tilgjengeligheten av råvarer som benyttes i fiskefôr. I samdriften er fôr den desidert største utgiften, og det er blant de største utgiftene hos Fjordsmolt. Økte priser på råvarer i fôr, grunnet dårligere tilgjengelighet, kan derfor være en stor økonomisk risiko for oss.

Overgangsrisiko er en realitet i form av strengere reguleringer på utslipp og økte skatter. Vi ser en risiko i økte krav fra myndigheter

og konsumenter. Ny teknologi er også en del av overgangsrisikoen, hvor fossil energi fases ut og lavutslippsteknologi tar mer over. Overgangen til ny teknologi vil innebære både økonomisk og operasjonell risiko.

Når klimarisikoen vår skal vurderes, vil selskapets omdømme være en viktig faktor. Vi ser muligheten for å bruke bærekraftsarbeidet som et verktøy for omdømmebygging. Dette kan være med på å styrke vår tillit hos kunder, investorer og samfunnet generelt. Vi ser også muligheter i å benytte bærekraft som en konkurransefordel i rekrutteringen fremover. Yngre generasjoner blir stadig mer opptatt av å jobbe for selskaper som tar ansvar for sin påvirkning på miljø og samfunn. Kunder blir også mer bevisst på dette og velger ofte produkter med lav miljøpåvirkning og fra selskaper med god sosial praksis.

En risiko for Fjordsmolt spesielt er påvirkningen på tilgjengeligheten til ferskvann. Dersom tilgangen begrenses grunnet tørke og hetebølger, er dette en betydelig risiko for vår produksjon. Vi er helt avhengige av en stabil vannforsyning på grunn av biomassen vi håndterer. Ifølge vår strømleverandør har det samlet seg historisk lite vann i vassdragene før isen legger seg, noe som kan redusere strømproduksjonen og i verste fall vannmengden som er tilgjengelig for vårt landanlegg. Dette gjør det avgjørende å iverksette strømsparende tiltak i alle aspekter av driften. For å håndtere denne utfordringen må vi vurdere en høyere grad av resirkulering av vann på anlegget. Dette kan bidra til å redusere vår avhengighet av eksterne vannkilder, noe som blir stadig viktigere ettersom klimaendringene fortsetter å påvirke ressursgrunnlaget vårt. Samlet sett, selv om klimaendringene medfører økte risikoer, kan de også åpne for nye muligheter til å forbedre effektiviteten og bærekraften i vår vann- og energibruk.

13.3 Biodiversitet

Vi er bevisste på at vår virksomhet kan påvirke biodiversiteten negativt. Vi jobber kontinuerlig for å sikre at vår drift foregår på fiskens og naturens premisser. For å oppnå optimal produksjon er det essensielt at fisken trives, og at miljøet rundt oss forblir intakt. Vår største påvirkning er på den lokale biodiversiteten under og rundt anleggene.

Ved tildeling av oppdrettskonsesjoner stilles det strenge miljøkrav basert på Naturmangfoldloven og Akvakulturloven. Disse lovene krever at oppdrett etableres, drives og avvikles på en miljømessig forsvarlig måte, inkludert krav til miljøovervåking og plikt til opprydding og gjenfangst.

Vi skal til enhver tid ha oversikt over bunnforholdene under våre lokaliteter. Dette overvåker vi gjennom å gjennomføre regelmessige bunnundersøkelser. Vi overvåker bunnforholdene gjennom regelmessige B- og C-undersøkelser i henhold til Norsk Standard 9410. B-undersøkelser gir en kvalitativ vurdering av bunnsedimentet basert på fauna, kjemisk og sensorisk tilstand, mens C-undersøkelser er mer omfattende og vurderer påvirkningens

omfang ved å analysere sedimentets kjemi, sammensetning og bunndyrfauna.

Gode miljøforhold er kritiske for vår drift, da vi opererer på et begrenset areal med fire lokaliteter fordelt på to soner. Dårlige resultater på bunnundersøkelsene kan føre til forlenget brakklegging, som vil påvirke vår produksjon og evnen til å levere slaktefisk til Breivoll Marine Produkter.

Vi har i Fjordsmolt til vanlig utført C-undersøkelse hvert tredje år, men i 2023 utførte vi en mer bredspektret undersøkelse, en resipientundersøkelse. Dette gjorde vi for å få avdekt flere faktorer enn en C-undersøkelse gjør.

For å bevare biologisk mangfold i sjøfasen, kontrollerer vi fôringsnøye. Dette er for å unngå overføring, som kan føre til at fôr synker til havbunnen eller spises av villfisk. Kameraovervåking og appetittføring bidrar til å minimere vårt miljøfotavtrykk.

Tiltak for å forebygge hendelser av rømming

En av miljøutfordringene som oppdrettsnæringen står ovenfor er rømming av fisk. Rømmingssikring er alltid et fokus i alle våre operasjoner på anleggene, både på sjø og på land. Dette er for å unngå at oppdrettsfisk skal ha en negativ påvirkning på bestander av villaks i lakseelvene ved å gyte sammen med villaksen og dermed ha en genetisk påvirkning.

Vi jobber kontinuerlig med rømmingssikring, blant annet gjennom vår beredskapsplan. Vi har daglig tilsyn på lokalitetene og ventemerdene, samt regelmessige kontroller av nøtene. Beredskapsplanen beskriver hvordan rømming kan oppdages og hvordan vi skal respondere på eventuelle tilfeller av rømming. Planen inkluderer også metoder for å begrense omfanget dersom det skulle oppstå, samt strategier for å sikre effektiv gjenfangst av rømte fisk. Beredskapsplanen vår jobbes med og revideres jevnlig, og skal slik også tilpasses utviklingen på selskaps- og næringsnivå.

På Fjordsmolt har vi også høyt fokus på rømmingssikring. Vi følger Fiskeridirektoratets krav til rømmingssikring, som inkluderer bruk av doble slangeklemmer og låsbare hurtigkoplinger mellom slanger og pumper. Før vi flytter eller transporterer fisk, tester vi alltid utstyret med vann for å sikre at alt er tett. Vi bruker sjekklister før hver operasjon for å kontrollere alle komponenter. For å minimere risikoen har vi koplingspunkter innendørs, slik at eventuelle feil samler fisken innendørs. Alle avløp som fisken kan komme seg ut gjennom, har minst dobbel sikring. Slangene byttes ut minst hvert femte år i tråd med krav til rømmingssikring.

Tiltak for å redusere spredning av lakselus

Lakselus, en parasitt som lever i saltvann og spiser slim, hud, og blod på fisken, er en av de største utfordringene i oppdrettsnæringen. Vi arbeider daglig for å kontrollere og redusere lakselusnivået i våre anlegg. Vi overvåker utviklingen av lusestatus kontinuerlig gjennom smarte kamera på anleggene, og følger regelverket for innrapportering. Ved lusenivåer over den lovfestede

grensen gjennomfører vi kostbare avlusinger, noe som påvirker fiskevelferden negativt.

Derfor har vi i 2023 prioritert forebyggende tiltak for å forbedre fiskevelferden og holde lusenivåene nede. To hovedtiltak vi har implementert er:

OptiCage: i samarbeid med AKVAgroun, Egersund Net, og Framo, har vi introdusert OptiCage, et nytt merdkonsept mot lakselus. Ved bruk av spesialnøter fra Egersund Net og justerbare luseskjørt festet både oppe og nede i nøtene, kan vi senke skjørtene til 15 meter for å stenge ute lus. Framo AquaStream-pumper henter friskt, oksygenrikt vann fra dypet under lusebeltet, og sikrer full utskiftning av vannet innenfor luseskjørtet på under 100 minutter. Dette har resultert i kun to avlusingsoperasjoner på tre merder.

Stingray luselasere: I 2023 brukte vi 50 luselasere som opererer døgnet rundt, hele året, for å holde lusetallene nede. Laserne skyter lus på laksen uten å skade fisken. Vår dedikerte laseravdeling sikrer høy kompetanse og kvalitet i arbeidet i samarbeid med Stingray.

Ved å holde lusenivået på et stabilt, lavt nivå reduserer vi risikoen for spredning av lakselus til villaksen.

304-1 Driftsområder som eies, leies eller administreres i eller ved siden av verneområder og områder med høy naturmangfoldverdi utenfor verneområder.

Ingen av våre driftsområder ligger i eller ved siden av verneområder eller områder med høy naturmangfoldverdi.

GRI-304-3 Habitater beskyttet, eller gjenopprettet

Vi betaler årlig til Oppdrettsnæringens sammenslutning for utfisking av rømt oppdrettsfisk (OURO), som støtter tiltak for å redusere påvirkningen av rømt oppdrettsfisk på villaksbestander. Vi gjennomfører også strandryddedager som en del av vår innsats for å bevare lokale økosystemer.

GRI-304-4 IUCN rødlistearter og nasjonale vernelisterarter med leveområder i områder påvirket av driften

IUCN sin rødliste er en internasjonal liste over truede dyrearter. Hver art klassifiseres ut ifra sin bestandsstatus. Data er hentet fra artsdatabanken.no.

Klassifikasjoner:

RE	–	Regionalt utdødd
CR	–	Kritisk truet
EN	–	Sterkt truet
VU	–	Sårbar
NT	–	Nært truet
DD	–	Datamangel
LC	–	Livskraftig
NA	–	Ikke egnet
NE	–	Ikke vurdert

T304-4a Sjøpattedyr

Vitenskapelig navn	Kjent navn	Klassifikasjon
<i>Phocoena phocoena</i>	Nise	LC

T304-4b Pattedyr

Vitenskapelig navn	Kjent navn	Klassifikasjon
<i>Lutra lutra</i>	Oter	LC

T304-4c Fugler

Vitenskapelig navn	Kjent navn	Klassifikasjon
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Hettemåke	CR

Somateria mollissima Ærfugl VU

Larus argentatus Gråmåke VU

Vanellus vanellus Vipe CR

Stercorarius parasiticus Tyvjo VU

Fratercula arctica Lunde EN

Haliaeetus albicilla Havørn LC

Melanitta fusca Sjørørre VU

Mergus serrator Siland LC

Rissa tridactyla Krykkje EN

Acrocephalus schoenobaenus Sivsanger LC

Sturnus vulgaris Stær NT

Pluvialis apricaria Heilo NT

Numenius arquata Storspove EN

Larus canus Fiskemåke VU

Picus canus Gråspett LC

Picooides tridactylus Tretåspett NT

Accipiter gentilis Hønsehauk VU

Poecile montanus Granmeis VU

Ficedula hypoleuca Svarthvit fluesnapper LC

Phalacrocorax carbo Storskarv NT

Uria aalge Lomvi CR

Alca torda Alke EN

Cephus grylle Teist LC

Sterna hirundo Makrellterne EN

T304-4d Fisk

Vitenskapelig navn	Kjent navn	Klassifikasjon
<i>Clupea harengus</i>	Sild	LC
<i>Salmo salar</i>	Villaks	NT
<i>Pollachius virens</i>	Sei	LC
<i>Melanogrammus aeglefinus</i>	Hyse	LC
<i>Gadus morhua</i>	Torsk	LC
<i>Micromesistius poutassou</i>	Kolmule	LC

T304-4e Krepsdyr

Vitenskapelig navn	Kjent navn	Klassifikasjon
<i>Nototropis vedlomensis</i>		LC

13.3.6 Arter oppdrettet**Arter som oppdrettes**

Artens vitenskapelige navn	Atlantisk laks
Volum i tonn (rund vekt)	13 409
Høstingsmetode	Oppdrett
Produksjonsområde	Produksjonsområde 10, Andøya til Senja

Marine ingredienser i fôr

Trollvika Drift bruker EWOS som fôrleverandør.
Fjordsmolt bruker Skretting som fôrleverandør.
Data oversendt fra leverandør.

Skretting 2023

Kjent navn	Vitenskapelig navn	Hel fisk eller avskjær?	Opprinnelsessted
Haddock	<i>Melanogrammus aeglefinus</i>	Begge	Danmark, Norge
Blue whiting	<i>Micromesistius poutassou</i>	Begge	Irland, Norge
Baltic Sprat	<i>Sprattus sprattus</i>	Begge	Danmark
Saithe	<i>Pollachius virens</i>	Begge	Danmark, Norge
Sprat	<i>Sprattus sprattus</i>	Begge	Irland, Danmark, Norge
North Sea Herring	<i>Clupea harengus</i>	Begge	Danmark, Norge
Capelin	<i>Mallotus villosus</i>	Begge	Danmark, Island, Norge
Norway pout	<i>Trisopterus esmarkii</i>	Hel fisk	Danmark, Norge
Peruvian anchoveta	<i>Engraulis ringens</i>	Hel fisk	Chile
Gulf Menhaden	<i>Brevoortia patronus</i>	Hel fisk	

EWOS/Cargill 2023

Kjent navn	Vitenskapelig navn	Prosentandel	
		Fiskemel %	Fiskeolje %
2023			
Blue whiting	<i>Micromesistius poutassou</i>	43,4	7,5
Boarfish	<i>Capros aper</i>	0,1	0,0
Capelin	<i>Mallotus villosus</i>	2,3	1,1
Capelin trimmings	<i>Mallotus villosus</i>	1,6	1,3
Cod trimmings	<i>Gadus morhua</i>	4,2	2,1
European anchovy	<i>Engraulis encrasicolus</i>	0,0	0,0
Haddock trimmings	<i>Melanogrammus aeglefinus</i>	0,0	0,0
Herring	<i>Clupea harengus</i>	6,2	7,8
Herring trimmings	<i>Clupea harengus</i>	13,3	10
Horse mackerel	<i>Trachurus trachurus</i>	0,1	0,2
Jack mackerel	<i>Trachurus murphyi</i>	0,3	0,0
Krill	<i>Euphausia superba</i>	0,1	0,0
Mackerel	<i>Scomber scombrus</i>	0,8	0,4
Mackerel trimmings	<i>Scomber scombrus</i>	4,1	6,1
Menhaden	<i>Brevoortia patronus</i>	0,0	6,4
Mixed species		0,0	0,4
Norway pout	<i>Trisopterus esmarkii</i>	1,2	0,6
Peruvian anchoveta	<i>Engraulis ringens</i>	7,4	5,3
Saithe trimmings	<i>Pollachius virens</i>	1,4	0,8
Sandeel	<i>Ammodytes tobianus</i>	4,8	0,7
Sardine	<i>Sardina pilchardus</i>	1,2	42,1
Silver smelt	<i>Argentina silus</i>	0,3	0,1
Sprat	<i>Sprattus sprattus</i>	5,2	6,5
Trimmings		1,1	0,3
Whitefish trimmings		0,8	0,4
Totalsum		100	100
Trimmings		26,6	21,0
MarineTrust		43,1	57,5
ASC		91,8	63,4
MSC		14,4	32

13.4 Bevaring av økosystem

Vi streber etter å redusere vår påvirkning på både nærliggende og andre økosystemer til et minimum. Den største direkte påvirkningen fra vår produksjon er lokal påvirkning rundt anleggene. Vi utfører regelmessige miljøundersøkelser for å overvåke denne påvirkningen. Vi utfører også resipientundersøkelser i fjorden hvor smoltanlegget til Fjordsmolt ligger, for å kartlegge bunnforhold.

Våre etiske retningslinjer for leverandører tydeliggjør hva som forventes både av oss selv og våre leverandører. Retningslinjene dekker miljøforventninger, inkludert fremming av effektiv og bærekraftig ressursbruk, samt minimering av klimagassutslipp i produksjon og transport. Det forventes også at nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes, og at relevante utslippstillatelser skal innhentes.

Havbruksnæringen har et ansvar for å sikre at soyaproduksjonen av norskimportert soya skjer på en bærekraftig måte, da den største andelen går til produksjon av fiskefôr. All soya brukt i norsk fiskefôr er sertifisert for bærekraft, og er avskogingsfri soya.

13.7 Vann og avløp

Hovedvannforbruket vårt er i produksjon av smolt i Fjordsmolt og på slakteriet.

På Fjordsmolt bruker vi Saltvannet som ferskvannskilde, som ligger like ovenfor anlegget. Alt vann som kommer inn i anlegget blir renset og UV-behandlet før det går ut i kar med fisk. I vårt resirkulerende bygg blir vannet renset før det går tilbake i karene med fisk. Resirkuleringsgraden av vannet i denne avdelingen er 91%. Alt avløpsvann fra anlegget går gjennom et rensefilter og blir blant annet renset for nitrogen, fosfor og suspendert stoff (93% rensegrad). Vannet blir renset før det slippes ut i havet, hvor alt av partikulært stoff blir samlet i en tank og hentet av ekstern leverandør som omgjør det til biogass.

Vi har alltid et ønske om å utnytte vannforbruket vårt på best mulig måte og resirkulere vannet vi forbruker. Vi har et tett samarbeid med vannkraftverket tilknyttet Saltvannet for regulering av vannmengde i tilfelle det skulle oppstå utfordringer i fremtiden. Rensing av avløpsvann gjennomføres i henhold til forurensningsloven, og vi har tillatelse gjennom NVE og utslippstillatelse utdelt av statsforvalteren.

På slakteriet bruker vi ferskvann til vask og renhold. Vi gjennomfører rensing av avløpsvann i henhold til forurensningsloven og forskrift om slakterier. Avløpsvannet måles og kontrolleres internt og eksternt av LABORA.

Les mer om vårt vannforbruk på side 51.

13.8 Avfall

Vi har implementert en rekke tiltak for å redusere avfallspåvirkningen i vår virksomhet. På land kildesorterer vi systematisk alt avfall. Taukapp og annet driftsavfall samles i egne kar som finnes på alle båtene våre. Vi arrangerer strandryddedager om våren, og under strandryddingen i 2023 fant vi lite avfall i strandsonen.

Vi har K2-ensilasje, som leveres til ScanBio for videre håndtering. Av ensilasjen brukes 85–90% til biogassproduksjon, 5–10% til biodrivstoff, og 5–10% til tekniske formål som garving av skinn med lakseolje, for eksempel i bilseter.

I tillegg har Breivoll Marine Produkter K3-ensilasje. Restråstoffet utgjør ca. 17% av rund vekt, og blir syrekonservert og levert til Scanbio for raffinering. Olje og protein splittes, og brukes som råvare i fôr til blant annet hunder og katter.

NAMI

Sammen med tre andre mindre slakterier har Northern Lights Salmon et eget selskap (NAMI), som vi selger restråstoffet gjennom. NAMI har jobbet systematisk med å forbedre kvaliteten på produktet gjennom å forbedre prosessen på de enkelte slakteriene. Dette muliggjør i fremtiden at råstoffet kan prosesseres ferskt, og om ønskelig gå tilbake som fôringrediens til laks.

306-3 Avfall generert

Dataene er hentet direkte fra våre avfallsleverandører. Tallene gjelder for rapporteringsperioden og kommer fra følgende leverandører: Scanbio, HRS, Østbø, Perpetuum, Kystmiljø og AKVA Group.

Tabell 308-4 Avfall gjenbrukt, resirkulert eller reparert

År	2023
Behandlingsmetode	Innad i bedriften (kg)
Farlig avfall	
Andel materialgjenvunnet	427,29
Andel energigjenvunnet	5 026
Andel gjenbrukt	44
Andel deponi	216,71
Ikke-farlig avfall	
Andel materialgjenvunnet	77 990
Andel energigjenvunnet	23 580
Andel deponi	0
Totalt avfall forhindret deponi	1070 67,29
Totalt avfall deponi	216,71
Totalt avfall	107 284

Avfallsoversikt for Trollvika Drift

Avfallskategori	Type avfall	Behandlingsmetode	Mengde (kg)
Elektronisk avfall (EE-avfall)	Blandet EE-avfall	Materialgjenvinning	1 070
Farlig avfall	Oljeforurenset masse	Deponering	167
Farlig avfall	Oljefiltre	Forbrenning med energiutvinning	147
Farlig avfall	Oljeemulsjoner, sloppvann	Forbrenning med energiutvinning	2 720
Farlig avfall	Blyakkumulator	Materialgjenvinning	370
Farlig avfall	Småbatterier	Gjenbrukt	43
Farlig avfall	Litiumbatterier	Gjenbrukt	1
Farlig avfall	Gasser i trykkbeholdere	Materialgjenvinning	57,288
Farlig avfall	Gasser i trykkbeholdere	Deponering	19,712
Farlig avfall	Spillolje, refusjonsberettiget	Forbrenning med energiutvinning	1 082
Farlig avfall	Spillolje, ikke refusjonsberettiget	Forbrenning med energiutvinning	44
Farlig avfall	Maling, lakk, lim, løsemiddel	Forbrenning med energiutvinning	3
Farlig avfall	Mineralull	Deponering	30
Farlig avfall	Uorganiske salter og annet fast stoff	Forbrenning med energiutvinning	910
Farlig avfall	Surt organisk avfall	Forbrenning med energiutvinning	120
Glass og metall	Blandede metaller	Materialgjenvinning	20 870
Industriavfall	Blandet næringsavfall	Forbrenning med energiutvinning	3 200
Industriavfall	Utsortert brennbart avfall	Forbrenning med energiutvinning	20 380
Industriavfall	Kabler og ledninger	Materialgjenvinning	540
Papp og kartong	Brunt papir	Materialgjenvinning	340
Plastikk (3-PVC)	Hardplast	Materialgjenvinning	6 840
Plastikk (4-LDPE)	Folieplast	Materialgjenvinning	130
Plastikk (5-PP)	Sekker, PP	Materialgjenvinning	48 200

Avfallsoversikt for Fjordsmolt

Avfallskategori	Type avfall	Behandlingsmetode	Mengde (kg)
Behandlet trevirke	Behandlet trevirke	Forbrenning med energiutvinning	2 020
Behandlet trevirke	Blandet bearbeidet trevirke	Forbrenning med energiutvinning	6 054
Biologisk avfall	Slam	Forbrenning med energiutvinning	122 920
Elektronisk avfall (EE-avfall)	Lysstoffør, sparepærer	Materialgjenvinning	30
Elektronisk avfall (EE-avfall)	Blandet EE-avfall	Materialgjenvinning	630
Farlig avfall	Blyakkumulator	Materialgjenvinning	100
Farlig avfall	Småbatterier usortert	Materialgjenvinning	10
Farlig avfall	Maling, lim og lakk	Forbrenning med energiutvinning	37
Farlig avfall	Rengjøringsmidler	Forbrenning med energiutvinning	65
Glass og metall	Blandet glassemb m metall	Materialgjenvinning	50
Glass og metall	Komplekst jern	Materialgjenvinning	680
Glass og metall	Blandede metaller	Materialgjenvinning	6470
Industriavfall	Utsortert brennbart avfall	Forbrenning med energiutvinning	13 220
Industriavfall	Blandet næringsavfall	Forbrenning med energiutvinning	2 088
Industriavfall	Blandet uorganisk materiale	Deponering	380
Matavfall	Kjøkken- og matavfall	Materialgjenvinning	220
Papp og kartong	Kontorpaper	Materialgjenvinning	40
Plastikk (4-LDPE)	Folieplast	Materialgjenvinning	290
Plastikk (5-PP)	Landbruksplast ren	Materialgjenvinning	410
Plastikk (5-PP)	Sekker, PP	Materialgjenvinning	340

Tabell 308-4 Avfall gjenbrukt, resirkulert eller reparert

År	2023
Behandlingsmetode	Innad i bedriften (kg)
Farlig avfall	
Andel materialgjenvunnet	110
Andel energigjenvunnet	102
Ikke-farlig avfall	
Andel materialgjenvunnet	9 160
Andel energigjenvunnet	253 162
Andel deponi	380
Totalt avfall forhindret deponi	262 534
Totalt avfall deponi	380
Totalt avfall	262 914

Avfallsoversikt for Breivoll Marine Produkter

Avfallskategori	Type avfall	Behandlingsmetode	Mengde (kg)
Industriavfall	Utsortert brennbart avfall	Forbrenning med energiutvinning	7 250
Matavfall	Kjøkken- og matavfall	Materialgjenvinning	310

Tabell 308-4 Avfall gjenbrukt, resirkulert eller reparert

År	2023
Behandlingsmetode	Innad i bedriften (kg)
Ikke-farlig avfall	
Andel materialgjenvunnet	310
Andel energigjenvunnet	7 250
Totalt avfall	7 560

13.9 Matsikkerhet

Definisjonen av matsikkerhet kommer fra World Food Summit i 1996: «Matsikkerhet betyr at alle mennesker, til enhver tid, har fysisk og økonomisk tilgang til nok, trygg og næringsrik mat som dekker deres ernæringsmessige behov og matpreferanser, slik at de kan leve et aktivt og sunt liv.»

For å bidra til å sikre matsikkerhet for en større del av den globale befolkningen, vil vi fokusere på effektiv produksjon av sunn fisk, utnytte så mye av fisken som mulig, og utnytte biprodukter for å sikre en sirkulær økonomi.

I 2023 hadde vi et salgsvolum på 10 554 tonn (sløyd vekt). Det tilsvarer 59 102 400* måltider med laks. Dette er trygg og næringsrik mat som selges til mange land i hele verden.

13.9.2 Utnyttelse av fisken

Tabell 13.9.2 viser vår produksjon og utnyttelsen av fisken. Rund vekt er vekten til fisken før den blir sløyd, og sløyd vekt er fiskens vekt etter at den er sløyd (medregnet vekten av hodet). Hvordan vi utnytter vårt restråstoff, kan du lese om på side 68.

Tabell 13.9.2

År	2023
Rund vekt produsert	Ca. 13 409 tonn
Sløyd vekt produsert	Ca. 11 100 tonn
Restråstoff	Ca. 17% av rund vekt
Hva skjer med restråstoffet?	Ensilering

13.10 Mattrygghet

Mattrygghet innebærer at maten skal være hygienisk produsert, og at den dermed ikke skal inneholde mikroorganismer, miljøgifter eller andre fremmedelementer som kan gjøre oss syke.

Å sikre mattrygghet vil alltid være en av de viktigste oppgavene til en matprodusent. Fisken vi produserer, er sporbar gjennom hele verdikjeden, fra stamfiskanlegg og rogn til konsument. Produksjonen har høye kvalitetskrav, og det tas regelmessige prøver for å sikre at fisken vi selger er trygg å spise.

Hvert år tester Havforskningsinstituttet norsk oppdrettslaks for uønskede stoffer i samsvar med grenseverdiene fastsatt av EU-kommisjonen. Mattilsynet forvalter reglene i Norge og fører tilsyn hos næringen. Det strenge regelverket definerer hva som er trygt, og et tilhørende kontrollregime sikrer at norsk oppdrettslaks oppfyller strenge kvalitetsstandarder og trygghetskrav.

Laksen vår får før av høy ernæringsmessig kvalitet. Dette er med på å sikre at fisken får den næringen den trenger for å vokse.

Slakteriet vårt, Breivoll Marine Produkter, er HACCP-sertifisert. HACCP skal sikre at alle helsefarene som kan true mattryggheten, er identifisert, forebygget, eliminert eller redusert til et akseptabelt nivå. Det fokuserer spesielt på forurensning av mikroorganismer, miljøgifter eller andre fremmedelementer som kan gjøre oss syke dersom de forekommer i maten vi spiser.

De siste fem årene har det ikke vært noen tilbakekallinger av våre produkter.

Våre produktsertifiseringer	2023
Sløyd vekt produsert	Ca. 11 100 tonn
Andel sertifisert av HACCP	100%
Andel sertifisert av GLOBALG.A.P.	100%

Mer om våre sertifiseringer relatert til mattrygghet kan leses på side 52.

13.11 Dyrevelferd og helse

En av våre fremste visjoner og ambisjoner er å oppnå en drift preget av minimal håndtering av fisken vår. Dette inkluderer en målrettet innsats for å unngå behovet for avlusing ved å implementere forebyggende tiltak som OptiCage, luselasere og luse-skjørt. Vi utfører også strategisk bruk av Slice-fôr når vi ser behov for det, som en del av vår helhetlige tilnærming for å oppnå en håndteringsfri drift. Vi har også som mål å begrense bruken av manuell lusetelling ved å benytte automatisk lusetelling og bildestyrt lusetelling der det er mulig.

En kritisk fase for fiskens overlevelse er overgangen fra land til sjø. Derfor er det viktig med en robust smolt av høy kvalitet, slik at den tåler denne overgangen. De siste årene har vi sørget for et tettere samarbeid i overgangen mellom smolt og sjøfasen for å redusere dødeligheten gjennom økt bemanning og en konkret, forent utsettsplan.

En viktig faktor for en sunn og glad laks er riktig føring med fôr som har tilfredsstillende ernæringsmessig innhold, og som passer til den fasen fisken er i. Å bruke et godt fôr med et innhold som fremmer god fiskehelse, skaper forutsetninger for at fisken holder seg frisk og glad. Derfor bruker vi funksjonelle fôr, som inkluderer skinnhelsefôr for å støtte fisken i sårheling, samt en økt andel n-3 fettsyrer for å optimalisere ernæringen og helsen til fisken.

Et grunnleggende tiltak for å holde fisken frisk er vaksinerings. Vaksinerings er et smitteforebyggende tiltak som gjør at vi ikke bruker antibiotika i vår produksjon, og sikrer at produksjonen av matfisk er helsemessig forsvarlig. Dette er vaksinene vi brukte i 2023:

- Alphaject micro7 ILA (Bakteriesykdommer + ILA)
- Alphaject ERM Salar (Yersinia)
- Alphaject Moritella (Vintersår)

God biosikkerhet kan bidra til bedre fiskehelse og -velferd. Derfor har vi fokus på biosikkerhetstiltak, som kontrollert trafikk av båter og utstyr, samt kontinuerlig screening for sykdom utover lovpålagt screening.

Et annet viktig aspekt for å opprettholde god fiskevelferd er oppfølging av fisken. Dette inkluderer dødfisk-kategorisering, implementering av velferdsscoreing ved hjelp av smarte kameraer, og bildebasert teknologi for kontinuerlig overvåking av fiskeatferd og velferdstilstand. Det utføres også månedlige besøk fra fiskehelsetjenesten for å sikre nødvendig oppfølging og helseovervåking av fisken.

De daglige tiltakene vi utfører inkluderer utfisking av svimere og tapere, samt at vi røkter merdene i risikovurdert rekkefølge. Gjennom disse tiltakene og initiativene arbeider vi for å optimalisere fiskevelferd, samtidig som vi sikter mot en mer effektiv og bærekraftig produksjon av matfisk.

13.12 Lokalsamfunn

Les mer om våre bidrag til lokalsamfunnet på side 42 til 45.

413-2 Operasjoner med betydelige faktiske og potensielle negative konsekvenser på lokalsamfunn

Type aktivitet	Område	Faktisk konsekvens	Potensiell konsekvens
Daglig produksjon på anlegg på sjø	Ibestad og Tjeldsund	Båttrafikk, visuell og auditiv støy, og lukt.	Innbyggere flytter på seg
Laksetransport	Ibestad	Salg av laks fra oss øker mengden tungtransport i regionen. Økt risiko for ulykker. Slitasje på veinettet.	
Varetransport	Ibestad og Tjeldsund	Økt trafikk både på land og i sjø. Økt risiko for ulykker. Slitasje på veinettet.	
Smolt-transport mellom Helleren og Balteskard	Grovfjord	Under smoltutsett er det en periode med høy trafikk i	Ingen gang- og sykkelsti, redd for myke trafikanter tettbebygget strøk

Dødelighet

Hovedårsakene til dødelighet blant vår fisk i sjøfasen var vintersår, dødelighet relatert til håndtering, og hjertesykdom. Totalt sett ser vi en nedgang i dødelighet fra tidligere år. Tidligere var håndtering i forbindelse med avlusing en hovedårsak til dødelighet, men takket være ulike tiltak for bedre lusekontroll har vi redusert antall avlusingsoperasjoner.

Hovedårsaken til dødelighet hos yngel på Fjordsmolt er en bakterie kalt Yersiniose. Det er usikkerhet rundt opphavet til denne bakterien, men vi jobber kontinuerlig med vaksinerings, renhold og nedvask for å holde bakterien borte fra anlegget.

Les mer om dødelighet i 2023 i smolt- og sjøfasen på side 32.

*Porsjonsstørrelse 125 g, filetutbytte 70%.

13.13 Rettigheter til land og ressurser

Alle våre konsesjoner er underlagt reguleringer og tillatelser fra offentlige myndigheter. Når en ny lokalitet skal etableres, må det leveres en søknad til Fylkeskommunen, som må igjennom en omfattende godkjenningssprosess. Det er krav om at søknaden må inneholde detaljerte opplysninger om strømforsyningene på lokaliteten, miljøstatus både under og rundt lokaliteten, samt hvilken teknologi som skal benyttes.

Godkjenningen av søknaden om en ny lokalitet er avhengig av miljømessig forsvarlighet og hensyn til arealinteresser. En åpen høring av søknaden blir gjennomført, der innbyggere, næringsliv og interesseorganisasjoner får anledning til å uttrykke sine meninger.

Videre skal søknaden godkjennes av ulike sektormyndigheter, inkludert Mattilsynet, Kystverket, Fylkesmannen og NVE (hvis anlegget skal bruke ferskvann). Dette sikrer at lovgivning om mattrygghet, matproduksjon, vern mot forurensning og avfall, vassdrag og grunnvann, bruk av havner og farvann, samt dyrevelferd blir ivaretatt. Fiskeridirektoratet skal også uttale seg om fiskeriinteressene i området.

Det er også viktig at etableringen av den nye lokaliteten ikke er i strid med vernede områder eller tiltak som er satt i verk for å sikre naturmangfold og kulturminner.

Produksjonsvolum reguleres av konsesjoner, mens lokaliteter er et gitt areal til å produsere i.

GRI-405-1 Mangfold av styringsorganer og ansatte

(Antall i styret)	Northern Lights		Breivoll Marine		
	Salmon	Sørrollnesfisk	Trollvika Drift	Produkter	Fjordsmolt
	2023	2023	2023	2023	2023
Kvinner	1	1 (+1)	2	2	1
Menn	5	2 (+1)	4 (+2)	3 (+2)	4
Yngre enn 30 år	0	(+1)	(+1)		1
30-50 år	1	(+1)	1 (+1)	2	
Over 50 år	5	3	5	3 (+2)	4
Totalt i styret	6	3 (+2)	6 (+2)	5 (+2)	5

Varamedlemmer står i parentes.

13.14 Urfolks rettigheter

Urfolks rettigheter er like verdifulle som alle andres og inkluderer frihet fra diskriminering. Vår virksomhet er forpliktet til å respektere og beskytte urfolks rettigheter, kultur og identitet. Tjeldsund kommune er en samisk kommune hvor samer bor og lever, og vi er bevisste på at våre aktiviteter kan påvirke dem. Vi vil alltid ta urfolks interesser i betraktning når vi tar beslutninger som kan berøre deres liv og rettigheter.

Det har ikke vært noen hendelser med brudd på urfolks rettigheter i 2023.

13.15 Antidiskriminering og like muligheter

Frihet fra diskriminering er en menneskerettighet. På vår arbeidsplass skal det ikke forekomme diskriminering basert på kjønn, etnisitet, nasjonalitet, funksjonshemning, religion, seksuell orientering eller medlemskap i arbeidstakerorganisasjoner eller politiske partier.

Diskriminering på arbeidsplassen er regulert gjennom arbeidsmiljøloven og likestillings- og diskrimineringsloven.

Vi arbeider aktivt og målrettet for å hindre diskriminering ved å gjennomføre medarbeidersamtaler og anonyme medarbeiderundersøkelser, slik at alle ansatte kan uttrykke eventuelle kritiske bekymringer rundt temaet.

Det er ingen forskjeller i ansettelsesvilkår eller tilnærming til kompensasjon basert på arbeidstakernes nasjonalitet eller migrantstatus.

Det har ikke vært noen registrerte hendelser av diskriminering i våre bedrifter i 2023.

13.16 Tvangsarbeid

Hos oss skal alle arbeidere ha gått inn i arbeid frivillig. Dette er et prinsipp som er sterkt forankret i norsk forretningspraksis og er også presisert i våre etiske retningslinjer.

Våre bedrifter stiller kontraktfestede krav til leverandørene våre når det gjelder sosiale forhold, inkludert tvangsarbeid. Dette innebærer krav om sertifisering etter GLOBALG.A.P. og GRASP-standardene.

13.17 Barnearbeid

Med barnearbeid menes arbeid som kan forstyrre et barns skolegang og fritid, og som kan ha en negativ påvirkning på barnets helse og sikkerhet. Utryddelse av barnearbeid er et prinsipp som er godt forankret i norsk forretningspraksis.

Det skal ikke forekomme noen form for barnearbeid i vår virksomhet. Det betyr at ingen arbeidere skal være under den lovbestemte minstealderen for ansettelse.

Vi ansetter ungdom i ulike avdelinger, spesielt i skoleferier. Dette gjør vi fordi det er viktig for oss å vise lokal ungdom mulighetene innen havbruk. Arbeidsoppgavene for vikarer er varierte, men de får aldri utføre arbeidsoppgaver som innebærer en betydelig sikkerhetsrisiko, eller der det kreves sertifikat, kurs eller det er en aldersgrense.

Gjennom våre etiske retningslinjer stiller vi krav om forbud mot barnearbeid. Vi stiller også kontraktfestede krav til våre leverandører når det gjelder sosiale forhold, inkludert barnearbeid. Dette innebærer krav om sertifisering etter GLOBALG.A.P. og GRASP-standardene.

13.18 Organisasjonsfrihet og kollektiv forhandling

Vi erkjenner verdien i at våre ansatte skal kunne melde seg inn i og/eller danne fagforening eller andre arbeidstakerorganisasjoner etter eget valg. Alle våre ansatte har organisasjonsfrihet og rett til kollektiv forhandling. Vi mener dette er med på å skape et arbeidsmiljø hvor de ansatte har rett til å uttrykke sine meninger og delta i beslutningsprosesser som påvirker deres arbeidsliv. Dette er med å fremme sosial rettferdighet og trivsel.

13.19 Arbeidsmiljø og sikkerhet

Les mer på side 41 om vårt arbeid for å ivareta arbeidsmiljøet og sikkerheten på arbeidsplassen.

403-1 Helse, miljø og sikkerhetsstyringssystem

Alle selskapene i vår organisasjon bruker InControl som vårt system for styring av helse, miljø og sikkerhet (HMS). InControl er en spesialisert plattform for havbruksnæringen som dekker avvikrapportering, prosedyrer og risikoanalyser.

Omfanget av HMS-systemet i vår organisasjon dekker alle arbeidere, aktiviteter og arbeidsplasser, inkludert de som ikke er direkte ansatte, men hvis arbeid og/eller arbeidsplass kontrolleres av oss. Systemet inkluderer bruk av et avvikssystem for å rapportere og håndtere avvik, hvor våre ansatte enkelt kan rapportere avvik via mobilen.

403-2 Fareindikasjoner, risikovurderinger og vurdering av uønskede hendelser

For å identifisere risiko i forbindelse med arbeidsoperasjoner gjennomgår vi systematisk arbeidsprosessen og vurderer eksisterende prosedyrer opp mot identifiserte risikoer. Vi gjennomfører en grundig risikovurdering, hvor vi analyserer og dokumenterer mulige farer og risikoer assosiert med arbeidsoppgaven.

Vi oppdaterer og implementerer nødvendige endringer i risikovurderingene kontinuerlig, basert på gjennomgangene. Dette sikrer at våre prosedyrer alltid er tilpasset aktuelle forhold og risikobildet. Vi sammenligner også våre tilnærminger med andre selskaper i bransjen for å lære av deres erfaringer og løsninger, slik at vi kan forbedre våre egne metoder og sikre høyest mulig sikkerhetsstandard.

403-3 Bedriftshelsetjenester

Alle selskapene benytter Sør-Troms HMS-tjeneste som bedriftshelsetjeneste. Sør-Troms HMS-tjeneste gjennomfører regelmessige helseundersøkelser, risikovurderinger og rådgivning for å sikre et trygt arbeidsmiljø. De tilbyr også kurs og seminarer innen relevante HMS-emner, som vi benytter oss av.

Faste ansatte i samdriften og Fjordsmolt er forsikret med omfattende dekning gjennom Gjensidige. Dette inkluderer en behandlingssikring som sikrer raskere behandling ved behov. De ansatte dekkes også av utvidet yrkesskade- og yrkessykdomsforsikring, samt uføreforsikring. Disse forsikringene bidrar til å beskytte de ansatte mot økonomiske tap som følge av arbeidsrelaterte skader eller sykdommer, og gir dem trygghet og støtte ved ulykker eller helsemessige utfordringer. Ansatte på Breivoll Marine Produkter har lovbestemt yrkesskade- og yrkessykdomsforsikring, i tillegg til ulykkesforsikring som dekker andre ulykker enn yrkesskader.

Organisasjonene skal ivareta konfidensialiteten til arbeidernes personlige helserelaterte opplysninger ved å sikre at all helseinformasjon behandles i tråd med personvernregler.

403-4 Medarbeidernes medvirkning i HMS-arbeidet.

De ansatte er aktivt involvert i HMS-arbeidet gjennom flere kanaler, blant annet via verneombudet. Verneombudet deltar i HMS-K-gruppen, som har månedlige møter der aktuelle saker diskuteres. Dette inkluderer gjennomgang av prosedyrer, risikovurderinger, og hendelser som er relevante for arbeidshverdagen. HMS-K-gruppen planlegger også interne foredrag, øvelser og HMS-temaer for måneden, samt reviderer prosedyrer med tanke på endringer i lovverk og utførelse. Verneombudet samarbeider med bedriftshelsetjenesten om gjennomføring av vernerunder, som er en viktig del av HMS-arbeidet for å sikre et trygt arbeidsmiljø.

De ansatte involveres også i HMS-arbeidet ved at vi gjennomgår prosedyrer og annet relevant HMS-arbeid på møter. Enkelte ansatte deltar aktivt i risikovurderinger av arbeidsoppgaver, og noen ansatte har også sikkerhetsansvar for fartøy.

403-5 Opplæring i helse og sikkerhet

Vi tilbyr et bredt spekter av HMS-opplæring og kurs til våre ansatte, inkludert sikkerhetskurs, radio/VHF, førstehjelp, fiskevelferdskurs, kjemikaliekurs, veterinærmedhjelperkurs, krankurs (G20), D6-kurs, samt deltakelse på HMS-dager. Vi er også fleksible og tilpasser opplæringen etter behov, inkludert dagsaktuelle kurs som kan være relevante for våre ansatte. Dette sikrer at våre ansatte er godt rustet med nødvendige ferdigheter og kunnskap for å håndtere arbeidsrelaterte oppgaver og situasjoner på en trygg og effektiv måte. Verneombudene gjennomfører obligatorisk HMS-kurs i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

På slakteriet gjennomfører vi generell opplæring av nye ansatte eller oppfriskning av HMS-rutiner ved oppstart av slaktesesongen for alle ansatte.

403-6 Fremme arbeidstakers helse

Vi tilbyr våre ansatte og andre kontrollerte arbeidere flere tiltak for å støtte deres helse og trivsel. Vi har blant annet timer tilgjengelig hos bedriftshelsetjenesten for å kunne benytte oss av deres kurs og kompetansetilbud. Bedriftshelsetjenesten besøker våre lokaliteter og landbaser regelmessig for å gi ergonomiske råd. Vi legger også til rette for en variert arbeidshverdag for våre ansatte så langt det lar seg gjøre. Videre oppfordrer vi til fysisk aktivitet blant våre ansatte og tilbyr tilgang til treningsrom på landbasen på Balteskard for alle ansatte og deres familier.

Vi har også stort fokus på trivsel og tror at god trivsel bidrar til økt produktivitet på jobb. Vi bidrar til dette ved blant annet å arrangere aktiviteter som firmaturer, grillfester, vaffelfredag og fagdager.

403-7 Forebygging og reduisering av helse- og sikkerhetspåvirkninger direkte knyttet til forretningsforbindelser

Våre forventninger til leverandører og deres underleverandører er at de skal ha et trygt og sunt arbeidsmiljø som fremmer ansattes helse og sikkerhet.

Vi har etablert etiske retningslinjer for leverandører. Våre etiske retningslinjer tydeliggjør hva som forventes av både oss selv og våre leverandører. Retningslinjene er basert på de overordnede retningslinjene for etiske prinsipper som kreves i henhold til norsk lovgivning, åpenhetsloven, samt retningslinjer og krav beskrevet i GLOBALG.A.P. og GRASP. Alle disse retningslinjene dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø. Våre leverandører må kunne dokumentere at retningslinjene etterleves. Retningslinjene setter krav til blant annet organisasjonsfrihet, nulltoleranse for tvangs- og barnearbeid, antidiskriminering, lønn og HMS.

403-8 Arbeidere omfattet av styringssystem for helse og sikkerhet på arbeidsplassen

Alle våre ansatte i Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk, Trollvika Drift, Fjordsmolt og Breivoll Marine Produkter er dekket av vårt styringssystem for helse, miljø og sikkerhet. Dette gjelder også ansatte som vi leier inn for å utføre arbeid for oss. InControl, vårt styringssystem for helse, miljø og sikkerhet, er både intern- og eksternevidert.

403-9 Arbeidsrelaterte skader

Dersom det skulle oppstå en hendelse som fører til personskaade, eller som potensielt kunne ha ført til en personskaade, skal dette rapporteres som avvik. Alle avvik registreres i InControl og saksbehandles. Avhengig av skadeomfanget blir verneombud og bedriftshelsetjenesten involvert. Dersom det oppstår alvorlige ulykker eller dødsulykker på arbeidsplassen, skal Arbeidstilsynet og nærmeste politimyndighet varsles snarest. I tilfeller der det kan oppstå senskader, har vi kontakt med legevakt og forsikring, da det er viktig å få registrert disse hendelsene.

Forklaring på begreper:

Dødsulykker: Arbeidsrelaterte ulykker som oppstår som følge av eksponering for farer på jobben. Dette inkluderer ikke dødsfall som skyldes hjerteinfarkt, bilulykke på vei til jobb eller, eller epilepsi, med mindre de er direkte knyttet til arbeidsforholdene.

Alvorlige arbeidsulykker: Alvorlige ulykker som medfører fravær fra jobb i mer enn 6 måneder.

Arbeidsrelaterte skader: Ulykker som fører til dager borte fra jobb, begrenset arbeid eller overføring til en annen jobb, behov for medisinsk behandling utover førstehjelp, eller tap av bevissthet.

Tabell 403-9a Arbeidsrelaterte skader (i antall)

År	2023
Trollvika Drift	
Dødsulykker	0
Alvorlige arbeidsulykker	0
Arbeidsrelaterte skader	16*
Fjordsmolt	
Dødsulykker	0
Alvorlige arbeidsulykker	0
Arbeidsrelaterte skader	1
Breivoll Marine Produkter	
Dødsulykker	0
Alvorlige arbeidsulykker	0
Arbeidsrelaterte skader	0

* Antall skader registrert i Gjensidige, og ikke nødvendigvis arbeidsrelaterte.

Vi har ingen registreringer av dødsfall, alvorlige arbeidsulykker eller arbeidsrelaterte skader blant våre innleide ansatte i 2023.

De mest vanlige arbeidsulykkene som oppstår i smoltproduksjonen er kuttskader, skader fra kjemikalie på huden og fallskader. I sjøproduksjonen er de vanligste arbeidsulykkene klem-, kutt- og fallskader.

2023	Trollvika Drift	Fjordsmolt	Breivoll Marine Produkter
	Ansatte		
Antall dødsfall som følge av arbeidsrelaterte helseproblemer	0	0	0
Antall registrerte arbeidsrelaterte helseproblemer	1	1	2
Typer av arbeidsrelaterte helseproblemer	Ankelskade	Fallende gjenstand i hode på ansatt	Luftveisproblemer
Sykefravær	6,74 %	4,8 %	7,3 %
	Farer		
Farene som utgjør en risiko for helseproblemer	Belastning, fall-, kutt- og klemskader.	Kjemikalieskader, fall- og kuttskader.	Fukt, bioaerosoler, belastning, ensidig arbeid og støy.
Farene som forårsaket eller bidratt til alvorlige skader i rapporteringsperioden	Ingen alvorlige skader i rapporteringsperioden.	Ingen alvorlige skader i rapporteringsperioden.	Ingen alvorlige skader i rapporteringsperioden.
Tiltak for å eliminere farene og minimalisere risikoen	Avviks kontroll, sikkerhetskurs, implementere tiltak basert på risikovurderinger og sikker jobbanalyse.	Avviks kontroll og risikovurdering.	Tiltak utredes i samarbeid med bedriftshelsetjenesten.

Vi har ingen registreringer av dødsfall knyttet til arbeidsrelaterte helseproblemer eller oppståtte arbeidsrelaterte helseproblemer blant våre innleide ansatte som utfører arbeid for oss.

På slakteriet er kuttskader og fallskader de mest vanlige arbeidsulykkene. Vi jobber i en næring der vi håndterer utstyr som innebærer store krefter i sving. Derfor er det viktig med sikkerhetsprosedyrer og rutiner som minimerer risiko for alvorlige arbeidsulykker. Vi har et høyt fokus på kompetansebygging, og alle ansatte skal ha relevante HMS-kurs for sine arbeidsoppgaver.

For å identifisere farer knyttet til arbeidsoperasjoner gjennomfører vi risikovurderinger som revideres regelmessig, og vi iverksetter tiltak basert på identifiserte risikoer. Vi har blant annet lagt anti-skli på glatte flater for å minimere risikoen for fallskader, som er vanlige arbeidsulykker både på sjøen, slakteriet og i settefiskanlegget.

I Fjordsmolt holder vi mye på med vask og kjemikalier. Dersom det oppstår kuttskader i kombinasjon med kjemikalier, kan det i verste fall resultere i blodforgiftning og/eller syreskader på hud og øyne. Selv om vi ikke har opplevd dette, er det en risiko vi har identifisert. Tiltak vi har implementert for å minimere risikoen inkluderer gode sikkerhetsrutiner.

403-10 Sykefravær

Vi ønsker at sykefraværet skal være så lavt som mulig. Vi arbeider kontinuerlig for å redusere sykefraværet gjennom et godt samarbeid med bedriftshelsetjenesten, arrangering av HMS-dager, gi rom for treningstid i arbeidstiden, og ved å ha et kontinuerlig fokus på ergonomi og trivsel. Vi er også nøye med at ansatte skal bruke behandlingsforsikringen gjennom Gjensidige, med et mål om å korte ned sykefraværet. Les mer om sykefravær på side 41.

13.20 Ansettelsespraksis

Når vi utlyser stillinger, får alle ansatte internt beskjed, slik at de har mulighet til å søke stillingen. Stillingen utlyses også på flere plattformer. Kandidater velges ut basert på en vurdering av kvalifikasjoner og intervjuer. Vi bruker rekrutteringsbyrå når vi ser et behov for det.

13.21 Leveinntekt og levelønn

Alle våre ansatte skal ha en inntekt som sikrer en tilfredsstillende levestandard for dem selv og deres familier, og skal forhindre at de faller i fattigdom.

Våre etiske retningslinjer for leverandører presiserer at lønnen for arbeidere i en normal arbeidsuke minst skal være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, hvor den høyeste gjelder. Lønnen skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert mulighet for noe sparing. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalt før arbeidet påbegynnes, og avtalen skal være forståelig for arbeideren. Fratrukk i lønn som disiplinærreaksjon skal ikke forekomme.

Alle våre ansatte og alle innleide ansatte er kontrollert betalt med levedyktig lønn. Dette gjelder både kvinner og menn, og kontrolleres gjennom tilleggsavtaler og tariffavtaler.

Vi sikrer at våre leverandører betaler levelønn til sine ansatte gjennom GLOBALG.A.P.-sertifisering og GRASP, som setter strenge krav til arbeidsforhold og lønn.

13.22 Økonomisk inkludering

Økonomisk inkludering innebærer at virksomheten bidrar positivt til lokaløkonomien og samfunnet som helhet.

Vi bidrar til økonomisk inkludering ved å skape arbeidsplasser og muligheter for lokale innbyggere, inkludert unge og innvandrere. Vi betaler våre ansatte levedyktig lønn, noe som sikrer økonomisk trygghet og stabilitet. Dette er med å bidra til å styrke den lokale kjøpekraften.

Havbruksnæringen bidrar til betydelige skatteinntekter til kommunene og velferdsstaten, som videreføres til lokalsamfunn i form av offentlig finansierte tjenester og infrastruktur.

Vi vil alltid prioritere å legge pengene våre igjen i lokalsamfunnet ved å investere i lokale leverandører og støtte lokale bedrifter.

GRI-201-1 Direkte økonomisk verdi generert og distribuert

201-1 Økonomisk verdiskapning og fordeling	
Northern Lights Salmon AS	2023
Direkte økonomisk verdi generert	
Sum driftsinntekter	487 172 291
Økonomisk verdi distribuert	
Varekostnader	360 015 657
Beholdningsendringer	-40 865 314
Lønnskostnader	3 881 213
Ordinære avskrivninger	332 000
Nedskrivning	0
Andre driftskostnader	6 082 683
Sum skatt	52 264 973
Sum utbytte	0
Sum annen rentekostnad	1 644
Driftsresultat	157 726 053

201-1 Økonomisk verdiskapning og fordeling	
Sørrollnesfisk AS	2023
Direkte økonomisk verdi generert	
Sum driftsinntekter	365 287 673
Økonomisk verdi distribuert	
Varekostnader	201 456 428
Beholdningsendringer	-25 094 401
Lønnskostnader	4 481 844
Ordinære avskrivninger	62 040
Nedskrivning	0
Andre driftskostnader	72 883 233
Sum skatt	63 403 664
Sum utbytte	50 000 000
Sum annen rentekostnad	2 462 130
Driftsresultat	111 548 531

201-1 Økonomisk verdiskapning og fordeling	
Trollvika Drift AS	2023
Direkte økonomisk verdi generert	
Sum driftsinntekter	160 185 837
Økonomisk verdi distribuert	
Varekostnader	0
Beholdningsendringer	0
Lønnskostnader	25 765 759
Ordinære avskrivninger	17 460 442
Nedskrivning	0
Andre driftskostnader	102 184 832
Sum skatt	3 352 247
Sum utbytte	0
Sum annen rentekostnad	18 963
Driftsresultat	14 774 804

201-1 Økonomisk verdiskapning og fordeling	
Fjordsmolt AS	2023
Direkte økonomisk verdi generert	
Sum driftsinntekter	69 455 077
Økonomisk verdi distribuert	
Varekostnader	33 197 128
Beholdningsendringer	-6 983 000
Lønnskostnader	8 215 113
Ordinære avskrivninger	4 168 157
Nedskrivning	0
Andre driftskostnader	10 433 782
Sum skatt	4 102 633
Sum utbytte	0
Sum annen rentekostnad	2 221 595
Driftsresultat	20 423 897

201-1 Økonomisk verdiskapning og fordeling	
Breivoll Marine Produkter AS	2023
Direkte økonomisk verdi generert	
Sum driftsinntekter	62 001 031
Økonomisk verdi distribuert	
Varekostnader	414 797 027
Beholdningsendringer	-47 848 314
Lønnskostnader	21 974 853
Ordinære avskrivninger	5 169 826
Nedskrivning	0
Andre driftskostnader	6 970 131
Sum skatt	1 159 665
Sum utbytte	0
Sum annen rentekostnad	1 292 192
Driftsresultat	6 301 979

GRI-203-1 Investeringer i infrastruktur og andre tjenester

I løpet av 2023 har selskapene bidratt til lokalsamfunnet gjennom støtte til ulike lokale arrangement og foreninger. Sørrollnesfisk har i 2023 lovet det lokale fotballaget på lbestad 1 000 000 kroner for bygging av ny kunstgressbane og hall som utbetales når byggingen starter. En annen stor investering Sørrollnesfisk gjorde i 2023 var å bidra med 250 000 kr til operasjonsrobot i Harstad.

Alle selskapene bidrar hvert år med økonomisk støtte til ulike arrangementer, støtte til skoleturer, prepping av turstier og skiløyper i våre driftskommuner. Northern Lights Salmon er hovedsponsor for det lokale idrettslaget Grovfjord IL. Sørrollnesfisk støtter også Redningsselskapet med 10 000 kroner i året. Dette har blitt gjort en gang i året i mange år.

I tillegg til disse direkte bidragene til lokalsamfunnet, gir selskapene også økonomisk støtte gjennom skattebidrag, betaling av avgifter, og andre økonomiske bidrag som bidrar til å opprettholde velfungerende infrastruktur og tjenester i området.

Les mer på side 42-45 om hvordan vi støtter lokalsamfunnet.

GRI-203-2 Vesentlig indirekte økonomisk påvirkning

Våre selskapers aktiviteter har betydelige indirekte økonomiske virkninger, særlig i distriktene. Ved å sysselsette lokalbefolkningen med konkurransedyktige lønninger, bidrar vi til økt kjøpekraft i mindre lokalsamfunn. I tillegg støtter selskapene lokal økonomisk vekst og sysselsetting gjennom lokal handel.

13.23 Sporbarhet i verdikjeden

Sporbarheten på all fisk sikres fra rognkorn til slakting på merd-nivå. Når vi mottar smolt, skal all informasjon frem til da følge med fisken og legges inn i våre produksjonssystemer. Alt som gjøres med fisken underveis i produksjonen, som føring, flytting, og behandling, skal også registreres i Mercatus. Det meste av informasjonen ligger i en CV per merd i Mercatus. Den informasjonen som følger smolten som ikke har plass i CV-en i Mercatus, registreres i våre egne opphavsoversikter. All informasjon om fisken gis videre til kunder.

100% av fisken vi produserer er GLOBALG.A.P. -sertifisert, som setter krav til sporbarhet. Våre forleverandører er også GLOBALG.A.P.-sertifisert, noe som sikrer full sporbarhet av føret.

13.24 Offentlig politikk

Vi gjennomfører faste dialogmøter med kommunene våre og vi tar gjerne imot politikere på besøk. Vi engasjerer oss i offentlig politikk gjennom å uttrykke våre synspunkter og dele informasjon når det er behov for innsikt i næringen.

Alle våre selskaper er medlemmer i Sjømat Norge, og vi har en ansatt i styret. Sjømat Norge representerer medlemmene og ivaretar deres felles interesser overfor nasjonale og internasjonale myndigheter, institusjoner og samfunnet for øvrig, samt representerer næringen i forhandlinger.

Det er ikke blitt gitt økonomiske bidrag eller partistøtte i 2023.

13.25 Konkurranshemmende atferd

Vi anerkjenner viktigheten av samarbeid og partnerskap for å styrke hele bransjen. Trollvika Drift deltar aktivt i HiA-gruppen (havbrukerne i Astafjord-området), med mål om å øke næringsaktivitet og innovasjonshøyde i eksisterende bedrifter i Astafjord-området. Bedriftene som er med i gruppen inkluderer Gratanglaks, Northern Lights Salmon, Sørrollnesfisk, Kleiva Fiskefarm og Salaks.

Northern Lights Salmon og Sørrollnesfisk er bronse-sponsorer for Outlook North, som er Nord-Norges største leverandørkonferanse for energi, havbruk og maritim næring.

Breivoll Marine Produkter og Sørrollnesfisk deltar på halvårlige samarbeidsmøter med lbestad kommune og andre aktører i havbruksnæringen i kommunen. Breivoll Marine Produkter ble i 2023 medlem av NCE Aquatech Cluster. Dette er en av verdens største havbruksteknologiklynger og et innovasjonsnettverk innen havbruksnæringen. Klyngen omfatter også tilhørende leverandørindustri, Forskning og utvikling (FoU), utdanning og kapitalmiljøer. Klyngens hovedmålsetning er å styrke klyngemedlemmenes konkurransevne og bærekraft.

Fjordsmolt er medlem av Salmon Group, et nettverk for små og mellomstore selskaper som representerer hele verdikjeden fra rogn, smolt, matfisk, slakteri, foredling, logistikk og salgsledd langs hele kysten i Norge.

Vi har ingen registreringer av konkurransehemmende adferd i 2023.

13.26 Anti-korrupsjon

Det skal ikke forekomme noen form for korrupsjon i vår verdikjede. Vi har nulltoleranse for enhver involvering i handlinger relatert til korrupsjon, utpressing, samt bestikkelser. Det har ikke vært noen registrerte hendelser av korrupsjon, eller oppstått noen hendelser eller forhold som gir mistanke om korrupsjon. Vi stiller krav til anti-korrupsjon til våre leverandører gjennom våre etiske retningslinjer for leverandører.

Dette sikres også internt og eksternt ved at all vår produksjon er GLOBALG.A.P.-sertifisert, fra rogn til slakt.

GRI-index

NUMMER	BESKRIVELSE	SIDETALL	UTELATELSER OG KOMMENTARER
GRI-2 Generelle opplysninger			
1. Organisasjonen og rapporteringspraksis			
2-1	Detaljer om organisasjonen	12-19 / 59	
2-2	Enheter inkludert i organisasjonens bærekraftsrapportering	59	
2-3	Rapporteringsperiode, frekvens og kontaktpersoner	59	
2-4	Endringer i tidligere rapportert informasjon	59	
2-5	Ekstern godkjenning	59	
2. Aktiviteter og ansatte			
2-6	Aktiviteter, verdikjede og andre forretningssamarbeid	10-11 / 59	
2-7	Ansatte	59-60	
2-8	Innleid arbeidskraft	60	
3. Foretaksstyring			
2-9	Styrets struktur og sammensetning	60	
2-10	Nominasjon og valg av styre	60	
2-11	Leder for det øverste styringsorganet	60	
2-12	Styrets rolle	60	
2-13	Deligering av ansvar for å håndtere påvirkninger	61	
2-14	Styrets rolle i bærekraftsrapporteringen	61	
2-15	Interessekonflikter	61	
2-16	Kommunikasjon av kritiske forhold	61	
2-17	Styrets samlede kompetanse innen bærekraftig utvikling	61	
2-18	Evaluering av det øverste styringsorgans prestasjon	61	
2-19	Godtgjørelsespolitikk	61	
2-20	Prosess for å bestemme godtgjørelser	61	
2-21	Total kompensasjonsgrad i året		Ikke relevant
4. Strategi, retningslinjer og praksiser			
2-22	Uttalelse om strategi for bærekraftig utvikling	12-13	
2-23	Selskapets forpliktelser	61	
2-24	Forankring av selskapets forpliktelser	61	
2-25	Prosesser for å redusere negative påvirkninger	61-62	
2-26	Mekanismer for å søke råd og vekke bekymringer	62	
2-27	Overholdelse av lover og regler	62	
2-28	Medlemskap	62	
2-29	Tilnærming til interessentdialog	62	
2-30	Tariffavtaler	62	

NUMMER	BESKRIVELSE	SIDETALL	UTELATELSER OG KOMMENTARER
GRI-3 Vesentlighetstemaer			
3-1	Prosess for å bestemme vesentlighetstemaer	20-21	
3-2	Liste over vesentlighetstemaer	20-21	
3-3	Håndtering av vesentlighetstemaer	20-21	
GRI-13 Akvakultur			
13.1 Utslipp			
13.1.1	3-3 Håndtering av temaet	42-46 / 65	
13.1.2	305-1 Scope 1 - Direkte klimagassutslipp fra organisasjonen	42 og 65	
13.1.3	305-2 Scope 2 - Indirekte klimagassutslipp knyttet til energiforbruk	42 og 65	
13.1.4	305-3 Scope 3 - Indirekte klimagassutslipp knyttet til kjøp av varer og tjenester	42 og 65	
13.1.5	305-4 Utslppsintensitet	65	
13.1.6	305-5 Reduksjon av utslipp	42	
13.1.7	305-6 Utslipp av ozonreduserende stoffer		Ikke relevant
13.1.8	305-7 Nitrogenoksider (NOx), sulfuroksider (SOx) og andre signifikante luftforurensende stoffer		Ingen etablerte metoder for å innhente data
13.2 Klimarisiko			
13.2.1	3-3 Håndtering av temaet	65-66	
13.2.2	201-2 Risikoer og muligheter som klimaendringer kan medføre, og som har potensial til å generere endringer i drift, inntekt eller utgifter	65-66	
13.3 Biodiversitet			
13.3.1	3-3 Håndtering av temaet	66-67	
13.3.2	"304-1 Driftsområder som eies, leies eller administreres i eller ved siden av verneområder og områder med høy naturmangfoldverdi utenfor verneområder"	67	
13.3.3	304-2 Vesentlige påvirkninger på aktiviteter, produkter og tjenester på biologisk mangfold	66-67	
13.3.4	304-3 Habitater beskyttet eller gjenopprettet	67	
13.3.5	304-4 IUCN rødlistearter og nasjonale vernelistearter med leveområder i områder påvirket av driften	67-68	
13.3.6	Arter oppdrettet og marine ingredienser i fôr	68-69	
13.4 Bevaring av økosystem			
13.4.1	3-3 Håndtering av temaet	44-45 / 70	
13.4.3	Produkter hentet ut av organisasjonen	70	
13.5 Jordhelse			
13.5.1	3-3 Håndtering av temaet		Ikke relevant
13.6 Bruk av plantevernsmidler			
13.6.1	3-3 Håndtering av temaet		Ikke relevant
13.6.2	Volum og intensitet av plantevernmidler brukt		Ikke relevant

NUMMER	BESKRIVELSE	SIDETALL	UTELATELSER OG KOMMENTARER
13.7 Vann og avløp			
13.7.1	3-3 Håndtering av temaet	45 og 70	
13.7.2	303-1 Interaksjoner med vann som en del ressurs	70	
13.7.3	303-2 Håndtering av vannutslippsrelaterte påvirkninger	70	
13.7.4	303-3 Vannuttak	70	
13.7.5	303-4 Vannutslipp	70	
13.7.6	303-5 Vannforbruk	45	
13.8 Avfall			
13.8.1	3-3 Håndtering av temaet	70	
13.8.2	306-1 Avfallsgenerering og betydelige avfallsrelaterte påvirkninger	70	
13.8.3	306-2 Håndtering av betydelige avfallsrelaterte påvirkninger	70	
13.8.4	306-3 Avfall generert	70-73	
13.8.5	306-4 Avfall som leveres til resikulering	70-73	
13.8.6	306-5 Avfall levert til deponi	70-73	
13.9 Matsikkerhet			
13.9.1	3-3 Håndtering av temaet	74	
13.9.2	Utnyttelse av fisken	74	
13.10 Mattrygghet			
13.10.1	3-3 Håndtering av temaet	74	
13.10.2	416-1 Vurdering av helse- og sikkerhetseffekter av tjenester og produkter	74	
13.10.3	416-2 Hendelser av manglende overholdelse på helse og sikkerhet til produkter og tjenester	74	
13.10.4	Prosentandel av produksjonsvolumet som er sertifisert av anerkjente internasjonale matsikkerhetsstandarder	74	
13.10.5	Antall og totalt volum på tilbakekallinger som er gjort med hensyn til matsikkerhet	74	
13.11 Dyrevelferd og helse			
13.11.1	3-3 Håndtering av temaet	28-33 / 74-75	
13.11.2	Sertifiseringer i h.h.t. dyrehelse- og velferdsstandarder	46	
13.11.3	Dødelighet og hovedårsak til dødelighet	30 og 75	
13.12 Lokalsamfunn			
13.12.1	3-3 Håndtering av temaet	75	
13.12.2	413-1 Lokale engasjement, utviklingsprogrammer og påvirkningsgrad	50-55 / 80-81	
13.12.3	413-2 Operasjoner med betydelige faktiske og potensielle negative konsekvenser på lokalsamfunn	75	

NUMMER	BESKRIVELSE	SIDETALL	UTELATELSER OG KOMMENTARER
GRI-13 Akvakultur			
13.13 Rettigheter til land og ressurser			
13.13.1	3-3 Håndtering av temaet	76	
13.13.2	"Produksjonsområder hvor land- og naturressursrettigheter kan bli påvirket av organisasjonens operasjoner"	10-11 / 76	
13.13.3	Operasjonsområder der brudd på land og naturressursrettigheter har forekommet og hvilke rettighetshavere som er berørt.		Ingen brudd på land og ressursrettigheter
13.14 Urfolks rettigheter			
13.14.1	3-3 Håndtering av temaet	76	
13.14.2	411-1 Uheldige hendelser med brudd på urfolks rettigheter		Ingen hendelser med brudd på utfolks rettigheter
13.14.3	Områder hvor urfolk er representert eller påvirket av organisasjonens aktiviteter	76	
13.15 Antidiskriminering og like muligheter			
13.15.1	3-3 Håndtering av temaet	76	
13.15.2	405-1 Mangfold av styringsorganer og ansatte	76	
13.15.3	405-2 Forholdet mellom grunnlønn og godtegjørrelser for kvinner og menn	76	
13.15.4	406-1 Hendelser med diskriminering og korrigerende tiltak		Ingen hendelser av diskriminering
13.16 Tvangsarbeid			
13.16.1	3-3 Håndtering av temaet	77	
13.16.2	409-1 Drift og leverandører med betydelig risiko for hendelser av tvangsarbeid	77	
13.17 Barnearbeid			
13.17.1	3-3 Håndtering av temaet	77	
13.17.2	408-1 Drift og leverandører med betydelig risiko for hendelser av barnearbeid	77	
13.18 Organisasjonsfrihet og kollektiv forhandling			
13.18.1	3-3 Håndtering av temaet	77	
13.18.2	407-1 Drift og leverandører der retten til frihet av foreninger og kollektive forhandlinger kan være i fare.	77	
13.19 Arbeidsmiljø og sikkerhet			
13.19.1	3-3 Håndtering av temaet	41 / 75-77	
13.19.2	403-1 Helse, miljø og sikkerhetsstyringssystem	77	
13.19.3	403-2 Fareindikasjoner, risikovurderinger og vurdering av uønskede hendelser	77	
13.19.4	403-3 Bedriftshelsetjenester	77	
13.19.5	403-4 Medarbeidernes medvirkning i HMS-arbeidet	78	
13.19.6	403-5 Opplæring i helse og sikkerhet	78	
13.19.7	403-6 Fremme arbeidstakers helse	78	
13.19.8	"403-7 Forebygging og redusering av helse og sikkerhetspåvirkninger direkte knyttet til forretningsforbindelser"	78	
13.19.9	403-8 Arbeidere omfattet av styringssystem for helse og sikkerhet på arbeidsplassen	78	
13.19.10	403-9 Arbeidsrelaterte skader	39 / 78-79	
13.19.11	403-10 Sykefravær	39 og 79	

NUMMER	BESKRIVELSE	SIDETALL	UTELATELSER OG KOMMENTARER
13.20 Ansettelsespraksis			
13.20.1	3-3 Håndtering av temaet	80	
13.21 Leveinntekt og levelønn			
13.21.1	3-3 Håndtering av temaet	80	
13.21.2	Prosentandel som er omfattet av tariffavtaler som har vilkår knyttet til lønnsnivå og hyppighet av lønnsutbetalinger	80	
13.21.3	Prosentandel som er kontrollert betalt med levedyktig lønn, fordelt på kjønn	80	
13.22 Økonomisk inkludering			
13.22.1	3-3 Håndtering av temaet	80-81	
13.22.2	201-1 Direkte økonomisk verdi generert og distribuert	80-81	
13.22.3	203-1 Investeringer i infrastruktur og tjenester som støttes	81	
13.22.4	203-2 Betydelige indirekte økonomiske påvirkninger	81	
13.23 Sporbarhet i verdikjeden			
13.23.1	3-3 Håndtering av temaet	81	
13.23.2	Nivå av sporbarhet for hvert produkt hentet	81	
13.23.3	"Prosentandel av hentet volum sertifisert i henhold til internasjonalt anerkjente standarder som sporer produktenes vei gjennom forsyningskjeden"	81	
13.23.4	"Forbedringsprosjekter for å få leverandører sertifisert etter internasjonalt anerkjente standarder som sporer produktets vei gjennom forsyningskjeden for å sikre at alt hentet volum er sertifisert"	81	
13.24 Offentlig politikk			
13.24.1	3-3 Håndtering av temaet	82	
13.24.2	415-1 Politiske bidrag	82	
13.25 Konkuransehemmende oppførsel			
13.25.1	3-3 Håndtering av temaet	82	
13.25.2	206-1 Rettslige handlinger for konkurransebegrensende atferd, anti-trust og monopolpraksis	82	
13.26 Anti-korrupsjon			
13.26.1	3-3 Håndtering av temaet	82	
13.26.4	205-3 Bekreftede hendelser med korrupsjon og handlinger utført	82	

